II

(Muut kuin lainsäätämisjärjestyksessä hyväksyttävät säädökset)

TYÖJÄRJESTYKSET

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TYÖJÄRJESTYS

Sisällys

Sivu

ALKUMÄÄRÄYKSET . . . 9

1 artikla Määritelmät . . . 9

2 artikla Työjärjestyksen tarkoitus . . . 10

I OSASTO UNIONIN TUOMIOISTUIMEN ORGANISAATIO . . . 10

1 LUKU TUOMARIT JA JULKISASIAMIEHET . . . 10

3 artikla Tuomareiden ja julkisasiamiesten toimikauden alkaminen . . . 10

4 artikla Valan vannominen . . . 10

5 artikla Juhlallinen vakuutus . . . 10

6 artikla Tuomarin tai julkisasiamiehen vapauttaminen tehtävästään . . . 10

7 artikla Virkaikäjärjestys . . . 10

2 LUKU UNIONIN TUOMIOISTUIMEN PRESIDENTTI, JAOSTOJEN PERUSTAMINEN JA ENSIMMÄISEN JULKISASIAMIEHEN NIMEÄMINEN . . . 10

8 artikla Unionin tuomioistuimen presidentin ja varapresidentin valitseminen . . . 10

9 artikla Unionin tuomioistuimen presidentin tehtävät . . . 11

10 artikla Unionin tuomioistuimen varapresidentin tehtävät . . . 11

11 artikla Jaostojen perustaminen . . . 11

12 artikla Jaostojen puheenjohtajien valitseminen . . . 11

13 artikla Unionin tuomioistuimen presidentin ja varapresidentin este . . . 11

14 artikla Ensimmäisen julkisasiamiehen nimeäminen . . . 11

3 LUKU ASIOIDEN JAKAMINEN ESITTELEVILLE TUOMAREILLE JA JULKISASIAMIEHILLE . . . 11

15 artikla Esittelevän tuomarin nimeäminen . . . 11

16 artikla Julkisasiamiehen nimeäminen . . . 12

4 LUKU AVUSTAVAT ESITTELIJÄT . . . 12

17 artikla Avustavat esittelijät . . . 12

5 LUKU KIRJAAMO . . . 12

18 artikla Kirjaajan nimittäminen . . . 12

Sivu

19 artikla Apulaiskirjaaja . . . 12

20 artikla Kirjaajan tehtävät . . . 12

21 artikla Rekisterin pitäminen . . . 12

22 artikla Tietojen saaminen rekisteristä, tuomioista ja määräyksistä . . . 13

6 LUKU UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TOIMINTA . . . 13

23 artikla Unionin tuomioistuimen istuntojen paikka . . . 13

24 artikla Unionin tuomioistuimen työkalenteri . . . 13

25 artikla Yleiskokous . . . 13

26 artikla Pöytäkirjan laatiminen . . . 13

7 LUKU RATKAISUKOKOONPANOT . . . 13

1 jakso Ratkaisukokoonpanojen muodostaminen . . . 13

27 artikla Suuren jaoston kokoonpano . . . 13

28 artikla Viiden ja kolmen tuomarin jaostojen kokoonpano . . . 14

29 artikla Jaoston kokoonpano toisiinsa liittyvissä asioissa tai siirretyssä asiassa . . . 14

30 artikla Jaoston puheenjohtajan este . . . 14

31 artikla Ratkaisukokoonpanoon kuuluvan jäsenen este . . . 14

2 jakso Päätösneuvottelut . . . 14

32 artikla Päätösneuvotteluja koskevat menettelysäännöt . . . 14

33 artikla Päätösneuvotteluun osallistuvien tuomareiden lukumäärä . . . 15

34 artikla Suuren jaoston päätösvaltainen jäsenmäärä . . . 15

35 artikla Viiden tuomarin jaoston ja kolmen tuomarin jaoston päätösvaltainen jäsenmäärä . . . 15

8 LUKU KIELIÄ KOSKEVAT JÄRJESTELYT . . . 15

36 artikla Oikeudenkäyntikielet . . . 15

37 artikla Oikeudenkäyntikielen määräytyminen . . . 15

38 artikla Oikeudenkäyntikielen käyttäminen . . . 16

39 artikla Kirjaajan tehtävät kieliä koskevissa järjestelyissä . . . 16

40 artikla Kieliä koskevat järjestelyt unionin tuomioistuimen julkaisuissa . . . 16

41 artikla Todistusvoimaiset asiakirjat . . . 16

42 artikla Unionin tuomioistuimen kielipalvelu . . . 16

II OSASTO OIKEUDENKÄYNTIMENETTELYÄ KOSKEVAT YLEISET MÄÄRÄYKSET . . . 16

1 LUKU ASIAMIESTEN, AVUSTAJIEN JA ASIANAJAJIEN OIKEUDET JA VELVOLLISUUDET . . . 16

43 artikla Erioikeudet, koskemattomuus ja vapaudet . . . 16

44 artikla Asianosaisten oikeudenkäyntiedustajan asema . . . 17

45 artikla Koskemattomuuden poistaminen . . . 17

46 artikla Esiintymiskielto . . . 17

Sivu

47 artikla Yliopiston opettajat ja pääasian oikeudenkäynnin asianosaiset 17

2 LUKU TIEDOKSIANNOT 17

48 artikla Tiedoksiantotavat 17

3 LUKU MÄÄRÄAJAT 18

49 artikla Määräaikojen laskeminen 18

50 artikla Kanne toimielimen säädöksestä, päätöksestä tai muusta toimesta 18

51 artikla Määräaikojen pidentäminen pitkien etäisyyksien vuoksi 18

52 artikla Määräaikojen asettaminen ja pidentäminen 18

4 LUKU ASIAN KÄSITTELYTAVAT 18

53 artikla Asian käsittelytavat 18

54 artikla Asioiden yhdistäminen 18

55 artikla Asian käsittelyn lykkääminen 18

56 artikla Asian ratkaisemisen lykkääminen 19

5 LUKU ASIAN KÄSITTELYN KIRJALLINEN VAIHE 19

57 artikla Oikeudenkäyntiasiakirjojen jättäminen 19

58 artikla Oikeudenkäyntiasiakirjojen pituus 19

6 LUKU ALUSTAVA KERTOMUS JA ASIOIDEN JAKAMINEN RATKAISUKOKOONPANOILLE 19

59 artikla Alustava kertomus 19

60 artikla Asioiden jakaminen ratkaisukokoonpanoille 20

7 LUKU PROSESSINJOHTOTOIMET JA ASIAN SELVITTÄMISTOIMET 20

1 jakso Prosessinjohtotoimet 20

61 artikla Unionin tuomioistuimen päättämät prosessinjohtotoimet 20

62 artikla Esittelevän tuomarin tai julkisasiamiehen päättämät prosessinjohtotoimet 20

2 jakso Asian selvittämistoimet 20

63 artikla Asian selvittämistoimista päättäminen 20

64 artikla Asian selvittämistoimien valitseminen 20

65 artikla Asian selvittämistoimiin osallistuminen 20

66 artikla Todistajien kuuleminen 21

67 artikla Menettely todistajia kuultaessa 21

68 artikla Todistajan vala 21

69 artikla Maksuseuraamukset 21

70 artikla Asiantuntijalausunto 21

71 artikla Asiantuntijan vala 21

72 artikla Todistajan tai asiantuntijan kuulemisen vastustaminen 21

73 artikla Todistajien ja asiantuntijoiden kulut 21

Sivu

74 artikla Pöytäkirja asian selvittämistoimia varten pidetystä istunnosta . . . 22

75 artikla Asian käsittelyn suullisen vaiheen aloittaminen selvittämistoimien jälkeen . . . 22

8 LUKU ASIAN KÄSITTELYN SUULLINEN VAIHE . . . 22

76 artikla Istunto asianosaisten kuulemiseksi . . . 22

77 artikla Yhteinen istunto asianosaisten kuulemiseksi . . . 22

78 artikla Käsittelyn johtaminen . . . 22

79 artikla Suljettu käsittely . . . 22

80 artikla Kysymykset . . . 22

81 artikla Asianosaisten kuulemiseksi pidetyn istunnon päättäminen . . . 22

82 artikla Julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksen esittäminen . . . 22

83 artikla Suullisen vaiheen aloittaminen tai uudelleen aloittaminen . . . 22

84 artikla Istunnon pöytäkirja . . . 23

85 artikla Istunnon äänite . . . 23

9 LUKU TUOMIOT JA MÄÄRÄYKSET . . . 23

86 artikla Tuomion julistamispäivä . . . 23

87 artikla Tuomion sisältö . . . 23

88 artikla Tuomion julistaminen ja tiedoksianto . . . 23

89 artikla Määräyksen sisältö . . . 23

90 artikla Määräyksen allekirjoittaminen ja tiedoksianto . . . 24

91 artikla Tuomioiden ja määräysten sitovuus . . . 24

92 artikla Julkaiseminen *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* . . . 24

III OSASTO ENNAKKORATKAISUPYYNNÖT . . . 24

1 LUKU YLEISET MÄÄRÄYKSET . . . 24

93 artikla Soveltamisala . . . 24

94 artikla Ennakkoratkaisupyynnön sisältö . . . 24

95 artikla Tunnistetietojen poistaminen . . . 24

96 artikla Osallistuminen ennakkoratkaisumenettelyyn . . . 24

97 artikla Pääasian oikeudenkäynnin asianosaiset . . . 24

98 artikla Ennakkoratkaisupyynnön kääntäminen ja tiedoksianto . . . 25

99 artikla Vastaaminen perustellulla määräyksellä . . . 25

100 artikla Asian vireilläolo unionin tuomioistuimessa . . . 25

101 artikla Selvennysten pyytäminen . . . 25

102 artikla Oikeudenkäyntikulut ennakkoratkaisumenettelyssä . . . 25

103 artikla Tuomioiden ja määräysten korjaaminen . . . 25

104 artikla Ennakkoratkaisujen tulkinta . . . 25

Sivu

2 LUKU NOPEUTETTU ENNAKKORATKAISUMENETTELY . . . 26

105 artikla Nopeutettu menettely . . . 26

106 artikla Ennakkoratkaisumenettelyn asiakirjojen toimittaminen . . . 26

3 LUKU KIIREELLINEN ENNAKKORATKAISUMENETTELY . . . 26

107 artikla Kiireellisen ennakkoratkaisumenettelyn soveltamisala . . . 26

108 artikla Kiireellisyyden ratkaiseminen . . . 26

109 artikla Kiireellisen menettelyn kirjallinen vaihe . . . 26

110 artikla Tiedoksiannot ja ilmoitukset asian käsittelyn kirjallisen vaiheen päätyttyä . . . 27

111 artikla Asian käsittely ilman kirjallista vaihetta . . . 27

112 artikla Pääasian ratkaiseminen . . . 27

113 artikla Ratkaisukokoonpano . . . 27

114 artikla Ennakkoratkaisumenettelyn asiakirjojen toimittaminen . . . 27

4 LUKU OIKEUSAPU . . . 27

115 artikla Oikeusavun hakeminen . . . 27

116 artikla Oikeusapupäätös . . . 27

117 artikla Oikeusapuna maksettavat rahamäärät . . . 28

118 artikla Oikeusavun lakkaaminen . . . 28

IV OSASTO KANTEET . . . 28

1 LUKU ASIANOSAISTEN EDUSTAMINEN . . . 28

119 artikla Velvollisuus käyttää oikeudenkäyntiedustajaa . . . 28

2 LUKU ASIAN KÄSITTELYN KIRJALLINEN VAIHE . . . 28

120 artikla Kannekirjelmän sisältö . . . 28

121 artikla Tiedoksiantoja varten mainittavat seikat . . . 28

122 artikla Kannekirjelmän liitteet . . . 28

123 artikla Kanteen tiedoksi antaminen . . . 29

124 artikla Vastinekirjelmän sisältö . . . 29

125 artikla Asiakirjojen toimittaminen . . . 29

126 artikla Kantajan vastaus ja vastaajan vastaus . . . 29

3 LUKU KANNEPERUSTEET JA TODISTEET . . . 29

127 artikla Uudet kanneperusteet . . . 29

128 artikla Todisteet ja pyynnöt näytön hankkimiseksi . . . 29

4 LUKU VÄLIINTULO . . . 29

129 artikla Väliintulon tarkoitus ja vaikutukset . . . 29

130 artikla Väliintulohakemus . . . 30

131 artikla Väliintulohakemuksen ratkaiseminen . . . 30

Sivu

132 artikla Kirjelmien toimittaminen . . . 30

5 LUKU NOPEUTETTU MENETTELY . . . 30

133 artikla Nopeutetusta menettelystä päättäminen . . . 30

134 artikla Asian käsittelyn kirjallinen vaihe . . . 30

135 artikla Asian käsittelyn suullinen vaihe . . . 30

136 artikla Pääasian ratkaiseminen . . . 31

6 LUKU OIKEUDENKÄYNTIKULUT . . . 31

137 artikla Ratkaisu oikeudenkäyntikuluista . . . 31

138 artikla Pääsäännöt kuluvastuun kohdentumisesta . . . 31

139 artikla Tarpeettomasti tai haitantekona aiheutetut kulut . . . 31

140 artikla Väliintulijoiden oikeudenkäyntikulut . . . 31

141 artikla Oikeudenkäyntikulut kanteen peruuttamisen yhteydessä . . . 31

142 artikla Oikeudenkäyntikulut lausunnon antamisen rauetessa . . . 31

143 artikla Oikeudenkäyntimaksut . . . 31

144 artikla Korvattavat kulut . . . 31

145 artikla Oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskeva riita . . . 31

146 artikla Maksujen suorittaminen . . . 32

7 LUKU SOVINTO, KANTEEN PERUUTTAMINEN, LAUSUNNON ANTAMISEN RAUKEAMINEN JA OIKEUDENKÄYNTIVÄITTEET . . . 32

147 artikla Sovinto . . . 32

148 artikla Kanteen peruuttaminen . . . 32

149 artikla Lausunnon antamisen raukeaminen . . . 32

150 artikla Ehdottoman prosessinedellytyksen puuttuminen . . . 32

151 artikla Oikeudenkäyntiväitteet . . . 32

8 LUKU YKSIPUOLINEN TUOMIO . . . 32

152 artikla Yksipuolinen tuomio . . . 32

9 LUKU ANNETTUUN TUOMIOON TAI MÄÄRÄYKSEEN KOHDISTUVAT PYYNNÖT JA HAKEMUKSET . . . 33

153 artikla Toimivaltainen ratkaisukokoonpano . . . 33

154 artikla Virheen korjaaminen . . . 33

155 artikla Ratkaisun täydentäminen . . . 33

156 artikla Takaisinsaanti . . . 33

157 artikla Kolmannen osapuolen kantelu . . . 33

158 artikla Ratkaisujen tulkinta . . . 34

159 artikla Tuomion tai määräyksen purkaminen . . . 34

10 LUKU TÄYTÄNTÖÖNPANON LYKKÄÄMINEN JA MUUT VÄLITOIMET . . . 34

160 artikla Täytäntöönpanon lykkäämistä tai välitoimia koskeva hakemus . . . 34

161 artikla Hakemuksen ratkaiseminen . . . 35

Sivu

162 artikla Täytäntöönpanon lykkäämistä tai välitoimia koskeva määräys ... 35

163 artikla Olosuhteiden muuttuminen ... 35

164 artikla Uusi hakemus ... 35

165 artikla SEUT 280, SEUT 299 tai SEA 164 artiklan mukaisesti tehty hakemus ... 35

166 artikla SEA 81 artiklan mukaisesti tehty pyyntö ... 35

V OSASTO MUUTOKSENHAKU UNIONIN YLEISEN TUOMIOISTUIMEN RATKAISUIHIN ... 35

1 LUKU VALITUKSEN MUOTO, SISÄLTÖ JA VAATIMUKSET ... 35

167 artikla Valituksen tekeminen ... 35

168 artikla Valituskirjelmän sisältö ... 35

169 artikla Valituksessa esitettävät vaatimukset, oikeudelliset perusteet ja perustelut ... 36

170 artikla Valituksen hyväksymisen seurauksia koskevat vaatimukset ... 36

2 LUKU VASTINE, VALITTAJAN VASTAUS JA VASTINEEN ANTAJAN VASTAUS ... 36

171 artikla Valituksen tiedoksi antaminen ... 36

172 artikla Oikeus vastineen jättämiseen ... 36

173 artikla Vastinekirjelmän sisältö ... 36

174 artikla Vastineessa esitettävät vaatimukset ... 36

175 artikla Valittajan vastaus ja vastineen antajan vastaus ... 36

3 LUKU LIITÄNNÄISVALITUKSEN MUOTO, SISÄLTÖ JA VAATIMUKSET ... 36

176 artikla Liitännäisvalitus ... 36

177 artikla Liitännäisvalituskirjelmän sisältö ... 36

178 artikla Liitännäisvalituksessa esitettävät vaatimukset, oikeudelliset perusteet ja perustelut ... 37

4 LUKU KIRJELMÄT LIITÄNNÄISVALITUKSEN JOHDOSTA ... 37

179 artikla Vastine liitännäisvalitukseen ... 37

180 artikla Liitännäisvalituksen tekijän vastaus ja vastineen antajan vastaus ... 37

5 LUKU VALITUKSEN RATKAISEMINEN MÄÄRÄYKSELLÄ ... 37

181 artikla Valitus, jonka tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat tai joka on selvästi perusteeton ... 37

182 artikla Valitus, joka on selvästi hyväksyttävä ... 37

6 LUKU PÄÄVALITUKSEN REKISTERISTÄ POISTAMISEN VAIKUTUS LIITÄNNÄISVALITUKSEEN ... 37

183 artikla Päävalituksen peruuttamisen tai tutkittavaksi ottamisen edellytysten selvän puuttumisen vaikutus liitännäisvalitukseen ... 37

7 LUKU OIKEUDENKÄYNTIKULUT JA OIKEUSAPU MUUTOKSENHAKUMENETTELYSSÄ ... 37

184 artikla Oikeudenkäyntikulut muutoksenhakumenettelyssä ... 37

185 artikla Oikeusapu ... 38

186 artikla Oikeusavun hakeminen etukäteen ... 38

187 artikla Oikeusapupäätös ... 38

188 artikla Oikeusapuna maksettavat rahamäärät ... 38

Sivu

189 artikla Oikeusavun lakkaaminen . . . 38

8 LUKU MUUTOKSENHAKUMENETTELYYN SOVELLETTAVAT MUUT MÄÄRÄYKSET . . . 38

190 artikla Muutoksenhakumenettelyyn sovellettavat muut määräykset . . . 38

VI OSASTO UNIONIN YLEISEN TUOMIOISTUIMEN RATKAISUJEN UUDELLEENKÄSITTELY . . . 39

191 artikla Uudelleenkäsittelyjaosto . . . 39

192 artikla Uudelleenkäsittelymenettelyn soveltamisalaan kuuluvasta ratkaisusta ilmoittaminen . . . 39

193 artikla Muutoksenhaun johdosta annetun ratkaisun uudelleenkäsittely . . . 39

194 artikla Ennakkoratkaisun uudelleenkäsittely . . . 39

195 artikla Pääasian ratkaiseminen uudelleenkäsittelyä koskevan päätöksen jälkeen . . . 40

VII OSASTO LAUSUNNOT . . . 40

196 artikla Asian käsittelyn kirjallinen vaihe . . . 40

197 artikla Esittelevän tuomarin ja julkisasiamiehen nimeäminen . . . 40

198 artikla Istunto asianosaisten kuulemiseksi . . . 40

199 artikla Lausunnon antamisen määräaika . . . 40

200 artikla Lausunnon julistaminen . . . 40

VIII OSASTO ERITYISET OIKEUDENKÄYNTIMENETTELYT . . . 40

201 artikla Muutoksenhaku välityslautakunnan päätökseen . . . 40

202 artikla SEA 103 artiklassa tarkoitettu menettely . . . 41

203 artikla SEA 104 ja SEA 105 artiklassa tarkoitetut menettelyt . . . 41

204 artikla ETA-sopimuksen 111 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu menettely . . . 41

205 artikla SEU 35 artiklassa, sellaisena kuin se oli ennen Lissabonin sopimuksen voimaantuloa, tarkoitettujen riitojen ratkaiseminen . . . 41

206 artikla SEUT 269 artiklassa tarkoitettu pyyntö . . . 42

LOPPUMÄÄRÄYKSET . . . 42

207 artikla Täydentävät säännöt . . . 42

208 artikla Täytäntöönpanomääräykset . . . 42

209 artikla Kumoaminen . . . 42

210 artikla Työjärjestyksen julkaiseminen ja voimaantulo . . . 42

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TYÖJÄRJESTYS

UNIONIN TUOMIOISTUIN, joka

ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 19 artiklan,

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 253 artiklan kuudennen kohdan,

ottaa huomioon Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 106 a artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan ja erityisesti sen 63 artiklan ja 64 artiklan toisen kohdan,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Vaikka unionin tuomioistuimen työjärjestystä on muutettu vuosien aikana useita kertoja, työjärjestyksen rakenteeseen ei kuitenkaan ole tehty perusteellisia muutoksia sen jälkeen, kun työjärjestys alun perin annettiin 4 päivänä maaliskuuta 1953. Nykyisin voimassa oleva 19 päivänä kesäkuuta 1991 tehty työjärjestys kuvastaa edelleen kanteiden alun perin ensisijaista merkitystä, vaikka todellisuudessa suurin osa kanteista kuuluu nykyisin unionin yleisen tuomioistuimen toimivaltaan ja jäsenvaltioiden tuomioistuinten esittämät ennakkoratkaisupyynnöt muodostavat määrällisesti suurimman ryhmän unionin tuomioistuimen käsiteltäviksi saatetuista asioista. On syytä ottaa huomioon tämä tosiseikka ja mukauttaa sen vuoksi unionin tuomioistuimen työjärjestyksen rakenne ja sisältö tuomioistuimen käsittelemissä asioissa tapahtuneeseen kehitykseen.

(2) Vaikka ennakkoratkaisupyynnöille annetaan työjärjestyksessä niille kuuluva merkitys, työjärjestyksessä on samalla syytä erotella entistä selvemmin toisistaan ne määräykset, joita sovelletaan kaikkiin menettelylajeihin, ja ne, joita sovelletaan kuhunkin niistä, käsittelemällä niitä omissa osastoissaan. Selvyyden vuoksi on siten syytä koota alkumääräykset sisältäväksi osastoksi ne oikeudenkäyntimenettelyä koskevat säännöt, joita sovelletaan kaikissa unionin tuomioistuimen käsiteltäviksi tulevissa asioissa.

(3) Eri oikeudenkäyntimenettelyjen soveltamisesta saatujen kokemusten valossa näyttää lisäksi olevan välttämätöntä selventää tai täydentää kuhunkin oikeudenkäyntimenettelyyn sovellettavia sääntöjä ottaen huomioon sekä oikeussubjektit että kansalliset tuomioistuimet. Tällaiset säännöt koskevat muun muassa käsitteitä 'pääasian oikeudenkäynnin asianosainen', 'väliintulija' ja 'asianosainen unionin yleisessä tuomioistuimessa' taikka ennakkoratkaisumenettelyssä sääntöjä, jotka koskevat asian saattamista unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi ja ennakkoratkaisun pyytämistä koskevan päätöksen sisältöä. Muutoksenhakua unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisuihin koskevissa määräyksissä on lisäksi eroteltava entistä selvemmin toisistaan päävalitus ja liitännäisvalitus, joka tehdään sen jälkeen, kun päävalitus on annettu tiedoksi liitännäisvalituksen tekijälle.

(4) Eräiden menettelyjen, kuten uudelleenkäsittelyn, soveltaminen on toisaalta osoittanut niiden olevan liian monimutkaisia. Niitä on sen vuoksi syytä yksinkertaistaa määräämällä muun muassa, että yhdeksi vuodeksi kerrallaan nimettävän viiden tuomarin jaoston tehtävänä on ratkaista sekä ensimmäisen julkisasiamiehen tekemä uudelleenkäsittelyä koskeva ehdotus että uudelleen käsiteltävät kysymykset.

(5) Samassa yhteydessä on syytä keventää määräyksiä lausuntopyyntöjen käsittelyssä noudatettavista menettelytavoista yhtenäistämällä ne muihin asioihin sovellettavien menettelytapojen kanssa ja määräämällä siten, että lausuntopyynnön käsittelyyn osallistuu vain yksi julkisasiamies. Luettavuuden parantamiseksi on myös syytä koota yhdeksi osastoksi kaikki erityisiin oikeudenkäyntimenettelyihin sovellettavat määräykset, jotka nykyisin ovat hajallaan työjärjestyksen useissa eri osastoissa ja luvuissa.

(6) Jotta tuomioistuin kykenisi oikeudenkäyntiasioiden jatkuvasti lisääntyessä ratkaisemaan sen käsiteltäviksi tulevat asiat kohtuullisessa ajassa, on myös jatkettava jo aloitettuja pyrkimyksiä siinä käsiteltävien asioiden käsittelyaikojen lyhentämiseksi muun muassa laajentamalla unionin tuomioistuimen mahdollisuuksia ratkaista asioita perustellulla määräyksellä, yksinkertaistamalla perussäännön 40 artiklan ensimmäisessä ja kolmannessa kohdassa tarkoitettujen valtioiden ja toimielinten väliintuloa koskevat säännöt sekä antamalla unionin tuomioistuimelle mahdollisuus ratkaista asia ilman istuntoa, jos se katsoo, että sillä on riittävät tiedot asiasta kaikkien siinä jätettyjen kirjallisten huomautusten perusteella.

(7) Unionin tuomioistuimen soveltamien sääntöjen luettavuuden parantamiseksi on vielä tarpeen poistaa eräitä asiallisesti vanhentuneita tai soveltamatta jääneitä sääntöjä, numeroida tässä työjärjestyksessä jokaisen artiklan jokainen kohta, antaa jokaiselle artiklalle sen pääsisällön kuvaava oma otsikko sekä yhtenäistää niissä käytettävä termistö,

neuvoston annettua hyväksyntänsä 24 päivänä syyskuuta 2012,

ON VAHVISTANUT TÄMÄN TYÖJÄRJESTYKSEN:

ALKUMÄÄRÄYKSET

1 artikla

Määritelmät

1. Tässä työjärjestyksessä

a) Euroopan unionista tehdyn sopimuksen määräyksiin viitataan kyseisen perussopimuksen artiklan numerolla, jota edeltää lyhenne SEU

b) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen määräyksiin viitataan kyseisen perussopimuksen artiklan numerolla, jota edeltää lyhenne SEUT

c) Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen määräyksiin viitataan kyseisen perussopimuksen artiklan numerolla, jota edeltää lyhenne SEA

d) Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännöstä tehdystä pöytäkirjasta käytetään nimitystä perussääntö

e) Euroopan talousalueesta tehdystä sopimuksesta käytetään nimitystä ETA-sopimus

f) Euroopan talousyhteisössä käytettäviä kieliä koskevista järjestelyistä 15.4.1958 annetusta neuvoston asetuksesta N:o 1 käytetään nimitystä neuvoston asetus N:o 1.

2. Tässä työjärjestyksessä

a) toimielimillä tarkoitetaan SEU 13 artiklan 1 kohdassa mainittuja unionin toimielimiä sekä perussopimuksilla tai niiden täytäntöön panemiseksi annetuilla säädöksillä perustettuja elimiä ja laitoksia, jotka voivat olla asianosaisina unionin tuomioistuimessa

b) EFTAn valvontaviranomaisella tarkoitetaan ETA-sopimuksella perustettua valvontaviranomaista

c) perussäännön 23 artiklassa tarkoitetuilla osapuolilla tarkoitetaan kaikkia niitä asianosaisia, valtioita, toimielimiä, elimiä ja laitoksia, jotka kyseisen artiklan mukaisesti saavat esittää kirjelmiä tai huomautuksia ennakkoratkaisumenettelyssä.

2 artikla

Työjärjestyksen tarkoitus

Tämän työjärjestyksen määräyksillä pannaan täytäntöön SEU:n, SEUT:n ja SEA:n asianomaiset määräykset ja perussääntö sekä täydennetään niitä tarpeellisin osin.

I OSASTO

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN ORGANISAATIO

1 luku

TUOMARIT JA JULKISASIAMIEHET

3 artikla

Tuomareiden ja julkisasiamiesten toimikauden alkaminen

Tuomarin tai julkisasiamiehen toimikausi alkaa hänen nimittämistään koskevassa päätöksessä mainitusta päivästä. Jos päätöksessä ei mainita toimikauden alkamispäivää, toimikausi alkaa sinä päivänä, jona päätös julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

4 artikla

Valan vannominen

Ennen tehtäväänsä ryhtymistä tuomarit ja julkisasiamiehet vannovat unionin tuomioistuimen ensimmäisessä julkisessa istunnossa, johon he osallistuvat nimittämisensä jälkeen, perussäännön 2 artiklassa määrätyn valan seuraavasti:

”Minä vannon, että suoritan tehtäväni puolueettomasti ja tunnollisesti; minä vannon, etten ilmaise kenellekään mitään tuomioistuimen neuvotteluista.”

5 artikla

Juhlallinen vakuutus

Heti valan vannottuaan tuomarit ja julkisasiamiehet allekirjoittavat perussäännön 4 artiklan kolmannessa kohdassa määrätyn juhlallisen vakuutuksen.

6 artikla

Tuomarin tai julkisasiamiehen vapauttaminen tehtävästään

1. Jos unionin tuomioistuimen on perussäännön 6 artiklan nojalla ratkaistava, eikö tuomari tai julkisasiamies enää täytä tehtävänsä edellyttämiä vaatimuksia tai siitä johtuvia velvollisuuksia, presidentti kehottaa asianomaista esittämään huomautuksensa.

2. Unionin tuomioistuin ratkaisee asian kirjaajan läsnä olematta.

7 artikla

Virkaikäjärjestys

1. Tuomareiden ja julkisasiamiesten virkaikä lasketaan yhdenmukaisesti ajankohdasta, jona he ovat ryhtyneet tehtäväänsä.

2. Tehtävässään yhtä kauan olleiden henkilöiden kesken virkaikäjärjestys määräytyy iän perusteella.

3. Tuomarit ja julkisasiamiehet, joiden toimikausi on uudistettu, säilyttävät aikaisemman paikkansa virkaikäjärjestyksessä.

2 luku

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN PRESIDENTTI, JAOSTOJEN PERUSTAMINEN JA ENSIMMÄISEN JULKISASIAMIEHEN NIMEÄMINEN

8 artikla

Unionin tuomioistuimen presidentin ja varapresidentin valitseminen

1. Tuomarit valitsevat keskuudestaan unionin tuomioistuimen presidentin kolmeksi vuodeksi kerrallaan heti SEUT 253 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetun tuomareiden osittaisen vaihtumisen jälkeen.

2. Jos presidentin tehtävä päättyy kesken hänen toimikautensa, hänen tilalleen valitaan uusi presidentti jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

3. Tässä artiklassa tarkoitetut vaalit toimitetaan salaisella äänestyksellä. Valituksi tulee yli puolet unionin tuomioistuimen tuomareiden äänistä saanut tuomari. Jos kukaan tuomareista ei saa tätä enemmistöä, pidetään uusia äänestyskierroksia, kunnes tämä enemmistö saavutetaan.

4. Tuomarit valitsevat sen jälkeen keskuudestaan unionin tuomioistuimen varapresidentin kolmeksi vuodeksi kerrallaan edellisessä kohdassa määrätyn menettelyn mukaisesti. Jos hänen tehtävänsä päättyy kesken hänen toimikautensa, sovelletaan 2 kohtaa.

5. Presidentiksi ja varapresidentiksi tämän artiklan mukaisesti valittujen nimet julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

9 artikla

Unionin tuomioistuimen presidentin tehtävät

1. Presidentti edustaa unionin tuomioistuinta.

2. Presidentti johtaa unionin tuomioistuimen toimintaa. Hän on puheenjohtajana unionin tuomioistuimen jäsenten yleiskokouksissa sekä täysistunnon ja suuren jaoston istunnoissa ja päätösneuvotteluissa.

3. Presidentti huolehtii siitä, että toimielimen hallinto toimii asianmukaisesti.

10 artikla

Unionin tuomioistuimen varapresidentin tehtävät

1. Varapresidentti avustaa unionin tuomioistuimen presidenttiä tämän tehtävien hoitamisessa ja toimii presidentin sijaisena tämän ollessa estynyt.

2. Presidentin pyynnöstä varapresidentti hoitaa presidentin puolesta tämän työjärjestyksen 9 artiklan 1 ja 3 kohdassa tarkoitettuja presidentin tehtäviä.

3. Unionin tuomioistuin vahvistaa päätöksellään edellytykset, joiden mukaisesti varapresidentti hoitaa unionin tuomioistuimen presidentille kuuluvia lainkäyttötehtäviä hänen puolestaan. Päätös julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

11 artikla

Jaostojen perustaminen

1. Unionin tuomioistuin perustaa keskuudestaan viiden ja kolmen tuomarin jaostoja perussäännön 16 artiklan mukaisesti ja päättää tuomareiden sijoittamisesta jaostoihin.

2. Unionin tuomioistuin nimeää ne viiden tuomarin jaostot, jotka vastaavat yhden vuoden ajan 107 artiklassa sekä 193 ja 194 artiklassa tarkoitetuista asioista.

3. Asioissa, jotka on 60 artiklan mukaisesti jaettu ratkaisukokoonpanolle, ilmaisulla ”unionin tuomioistuin” tarkoitetaan tässä työjärjestyksessä kyseistä ratkaisukokoonpanoa.

4. Viiden tai kolmen tuomarin jaostolle jaetuissa asioissa unionin tuomioistuimen presidentin toimivaltaa käyttää jaoston puheenjohtaja.

5. Päätös tuomareiden sijoittamisesta jaostoihin ja päätös 107 artiklassa sekä 193 ja 194 artiklassa tarkoitetuista asioista vastaavien jaostojen nimeämisestä julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

12 artikla

Jaostojen puheenjohtajien valitseminen

1. Tuomarit valitsevat viiden tuomarin jaostojen puheenjohtajat kolmeksi vuodeksi kerrallaan heti sen jälkeen, kun unionin tuomioistuimen presidentti ja varapresidentti on valittu.

2. Tuomarit valitsevat sen jälkeen kolmen tuomarin jaostojen puheenjohtajat yhdeksi vuodeksi kerrallaan.

3. Tämän työjärjestyksen 8 artiklan 2 ja 3 kohtaa sovelletaan vastaavasti.

4. Jaostojen puheenjohtajiksi tämän artiklan mukaisesti valittujen nimet julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

13 artikla

Unionin tuomioistuimen presidentin ja varapresidentin este

Jos unionin tuomioistuimen presidentti ja varapresidentti ovat estyneet, presidentin tehtäviä hoitaa yksi viiden tuomarin jaostojen puheenjohtajista tai, jollei se ole mahdollista, yksi kolmen tuomarin jaostojen puheenjohtajista tai, jollei sekään ole mahdollista, yksi muista tuomareista 7 artiklassa määrätyn järjestyksen mukaisesti.

14 artikla

Ensimmäisen julkisasiamiehen nimeäminen

1. Unionin tuomioistuin nimeää ensimmäisen julkisasiamiehen yhdeksi vuodeksi kerrallaan julkisasiamiehiä kuultuaan.

2. Jos ensimmäisen julkisasiamiehen tehtävä päättyy kesken hänen toimikautensa, hänen tilalleen nimetään uusi ensimmäinen julkisasiamies jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

3. Tämän artiklan mukaisesti nimetyn ensimmäisen julkisasiamiehen nimi julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

3 luku

ASIOIDEN JAKAMINEN ESITTELEVILLE TUOMAREILLE JA JULKISASIAMIEHILLE

15 artikla

Esittelevän tuomarin nimeäminen

1. Kun unionin tuomioistuimeen on jätetty asiakirjat, joilla lainkäyttöasia on pantu vireille, unionin tuomioistuimen presidentti nimeää viipymättä esittelevän tuomarin, joka vastaa asian valmistelusta.

2. Esittelevä tuomari valitaan 107 artiklassa sekä 193 ja 194 artiklassa tarkoitetuissa asioissa 11 artiklan 2 kohdan nojalla nimetyn jaoston tuomareista tämän jaoston puheenjohtajan ehdotuksesta. Jos jaosto päättää 109 artiklan mukaisesti, ettei ennakkoratkaisupyyntöä käsitellä kiireellisessä menettelyssä, unionin tuomioistuimen presidentti voi siirtää asian muuhun jaostoon kuuluvalle esittelevälle tuomarille.

3. Unionin tuomioistuimen presidentti ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin, jos esittelevä tuomari on estynyt.

16 artikla

Julkisasiamiehen nimeäminen

1. Ensimmäinen julkisasiamies päättää asioiden jakamisesta julkisasiamiehille.

2. Ensimmäinen julkisasiamies ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin, jos julkisasiamies on estynyt.

4 luku

AVUSTAVAT ESITTELIJÄT

17 artikla

Avustavat esittelijät

1. Unionin tuomioistuin ehdottaa perussäännön 13 artiklan mukaisesti avustavien esittelijöiden nimittämistä, jos se katsoo sen tarpeelliseksi käsiteltävikseen saatettujen asioiden tutkimista ja valmistelua varten.

2. Avustavien esittelijöiden tehtävänä on erityisesti

a) avustaa unionin tuomioistuimen presidenttiä välitoimimenettelyssä

b) avustaa esitteleviä tuomareita näiden tehtävässä.

3. Avustavat esittelijät ovat tehtävissään tapauksen mukaan joko unionin tuomioistuimen presidentin, jaoston puheenjohtajan tai esittelevän tuomarin alaisia.

4. Ennen tehtäväänsä ryhtymistä kukin avustava esittelijä vannoo unionin tuomioistuimessa tämän työjärjestyksen 4 artiklassa tarkoitetun valan.

5 luku

KIRJAAMO

18 artikla

Kirjaajan nimittäminen

1. Unionin tuomioistuin nimittää kirjaajan.

2. Kirjaajan toimen avoinna olemisesta julkaistaan ilmoitus *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*. Toimesta kiinnostuneita kehotetaan toimittamaan määräajassa, joka ei saa olla lyhyempi kuin kolme viikkoa, hakemuksensa, joihin on liitettävä täydelliset tiedot heidän kansalaisuudestaan, korkeakoulututkinnoistaan, kielitaidostaan, nykyisistä ja aikaisemmista työpaikoistaan sekä mahdollisesta kokemuksestaan tuomioistuintyöstä tai kansainvälisistä tehtävistä.

3. Äänestyksessä, johon tuomarit ja julkisasiamiehet osallistuvat, noudatetaan tämän työjärjestyksen 8 artiklan 3 kohdassa määrättyä menettelyä.

4. Kirjaaja nimitetään kuudeksi vuodeksi kerrallaan. Hänet voidaan nimittää uudeksi toimikaudeksi. Unionin tuomioistuin voi päättää, että kirjaajan toimessa oleva henkilö nimitetään uudeksi toimikaudeksi ilman tämän artiklan 2 kohdassa määrättyä menettelyä.

5. Kirjaaja vannoo 4 artiklassa määrätyn valan ja allekirjoittaa 5 artiklassa tarkoitetun juhlallisen vakuutuksen.

6. Kirjaaja voidaan vapauttaa tehtävistään vain, jos hän ei enää täytä tehtävänsä edellyttämiä vaatimuksia tai siitä johtuvia velvollisuuksia. Unionin tuomioistuin ratkaisee asian varattuaan kirjaajalle tilaisuuden esittää huomautuksensa.

7. Jos kirjaajan tehtävä päättyy kesken hänen toimikautensa, unionin tuomioistuin nimittää uuden kirjaajan kuuden vuoden toimikaudeksi.

8. Tämän artiklan mukaisesti nimitetyn kirjaajan nimi julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

19 artikla

Apulaiskirjaaja

Unionin tuomioistuin voi kirjaajaan sovellettavaa menettelyä noudattaen nimittää apulaiskirjaajan, joka avustaa kirjaajaa ja hoitaa kirjaajan tehtäviä tämän ollessa estynyt.

20 artikla

Kirjaajan tehtävät

1. Kirjaaja huolehtii unionin tuomioistuimen presidentin alaisuudessa asiakirjojen vastaanottamisesta, lähettämisestä ja säilyttämisestä sekä tämän työjärjestyksen mukaisten tiedoksiantojen toimittamisesta.

2. Kirjaaja avustaa unionin tuomioistuimen jäseniä heidän kaikissa virkatehtävissään.

3. Kirjaaja säilyttää sinettiä ja vastaa arkistoista. Hän huolehtii unionin tuomioistuimen julkaisuista ja erityisesti oikeustapauskokoelmasta.

4. Kirjaaja johtaa unionin tuomioistuimen presidentin alaisuudessa toimielimen hallintoa. Hän vastaa henkilöstöhallinnosta, muusta hallinnosta sekä talousarvion valmistelusta ja toteuttamisesta.

21 artikla

Rekisterin pitäminen

1. Kirjaamossa pidetään kirjaajan vastuulla rekisteriä, johon merkitään kaikki oikeudenkäyntiasiakirjat ja niiden liitteet saapumisjärjestyksessä.

2. Kun asiakirja merkitään rekisteriin, kirjaaja tekee tästä merkinnän alkuperäiskappaleeseen ja asianosaisen pyynnöstä myös tämän sitä varten esittämään jäljennökseen.

3. Rekisterimerkintä ja edellisessä kohdassa tarkoitetut merkinnät ovat todistusvoimaisia.

4. *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* julkaistaan tiedonanto, jossa ilmoitetaan lainkäyttöasian vireillepanoasiakirjan kirjaamispäivä, asianosaisten nimet, kantajan tai valittajan vaatimukset sekä oikeudelliset perusteet ja pääasialliset perustelut tai vastaavasti ennakkoratkaisupyynnön jättämispäivä, ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin, pääasian oikeudenkäynnin asianosaiset sekä unionin tuomioistuimelle esitetyt kysymykset.

22 artikla

Tietojen saaminen rekisteristä, tuomioista ja määräyksistä

1. Jokainen voi kirjaamossa tutustua rekisteriin ja saada maksua vastaan siitä jäljennöksiä tai otteita kirjaamon hinnaston mukaisesti, jonka unionin tuomioistuin vahvistaa kirjaajan esityksestä.

2. Asianosaiset voivat saada oikeaksi todistettuja jäljennöksiä oikeudenkäyntiasiakirjoista kirjaamon hinnaston mukaisesti.

3. Jokainen voi lisäksi saada oikeaksi todistettuja jäljennöksiä tuomioista ja määräyksistä kirjaamon hinnaston mukaisesti.

6 luku

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TOIMINTA

23 artikla

Unionin tuomioistuimen istuntojen paikka

Unionin tuomioistuin voi päättää pitävänsä tietyn istunnon tai tietyt istunnot muualla kuin unionin tuomioistuimen kotipaikassa.

24 artikla

Unionin tuomioistuimen työkalenteri

1. Työvuosi alkaa kunkin kalenterivuoden lokakuun 7 päivänä ja päättyy seuraavan vuoden lokakuun 6 päivänä.

2. Unionin tuomioistuin vahvistaa lomakautensa.

3. Presidentti voi unionin tuomioistuimen lomakauden aikana kiireellisissä tapauksissa kutsua tuomarit ja julkisasiamiehet koolle.

4. Unionin tuomioistuin noudattaa sen kotipaikassa voimassa olevia virallisia vapaapäiviä.

5. Unionin tuomioistuin voi pätevästä syystä myöntää tuomareille ja julkisasiamiehille tilapäistä vapautusta virkatehtävien hoitamisesta.

6. Tuomioistuimen lomakausien ja virallisten vapaapäivien ajankohdat julkaistaan vuosittain *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

25 artikla

Yleiskokous

Ratkaisut, jotka koskevat hallintoasioita tai tämän työjärjestyksen 59 artiklassa tarkoitettuun alustavaan kertomukseen sisältyvistä ehdotuksista aiheutuvia toimenpiteitä, tehdään unionin tuomioistuimen yleiskokouksessa, johon osallistuvat äänivaltaisina jäseninä kaikki tuomarit ja julkisasiamiehet. Kirjaaja on läsnä, jollei unionin tuomioistuin toisin päätä.

26 artikla

Pöytäkirjan laatiminen

Jos kirjaaja ei ole läsnä unionin tuomioistuimen istunnossa, unionin tuomioistuin antaa tarvittaessa tämän työjärjestyksen 7 artiklassa tarkoitetussa virkaikäjärjestyksessä viimeisenä olevan tuomarin tehtäväksi laatia pöytäkirjan, jonka presidentti ja tämä tuomari allekirjoittavat.

7 luku

RATKAISUKOKOONPANOT

1 jakso Ratkaisukokoonpanojen muodostaminen

27 artikla

Suuren jaoston kokoonpano

1. Suuren jaoston ratkaisukokoonpanoon kuuluu kussakin asiassa unionin tuomioistuimen presidentti ja varapresidentti, kolme viiden tuomarin jaoston puheenjohtajaa, esittelevä tuomari sekä niin monta muuta tuomaria, että tuomareita on yhteensä viisitoista. Nämä muut tuomarit samoin kuin kolme viiden tuomarin jaoston puheenjohtajaa nimetään tämän artiklan 3 ja 4 kohdassa tarkoitetuista luetteloista niissä määrätyssä järjestyksessä. Kussakin suurelle jaostolle jaetussa asiassa kummastakin luettelosta nimetään ensimmäisenä se tuomari, jonka nimi välittömästi seuraa kyseisessä luettelossa sitä tuomaria, joka edellisessä suurelle jaostolle jaetussa asiassa nimettiin tästä luettelosta viimeisenä.

2. Unionin tuomioistuimen presidentin ja varapresidentin sekä viiden tuomarin jaostojen puheenjohtajien valitsemisen jälkeen laaditaan erikseen viiden tuomarin jaostojen puheenjohtajista ja erikseen muista tuomareista luettelot, joita käytetään suuren jaoston ratkaisukokoonpanoon tietyssä asiassa kuuluvien tuomareiden määrittämisessä.

3. Luettelo viiden tuomarin jaostojen puheenjohtajista laaditaan noudattaen tämän työjärjestyksen 7 artiklassa määrättyä järjestystä.

4. Luettelo muista tuomareista laaditaan noudattaen vuorotellen tämän työjärjestyksen 7 artiklassa määrättyä järjestystä ja päinvastaista järjestystä: luettelon ensimmäisenä tuomarina on kyseisessä artiklassa vahvistetussa järjestyksessä ensimmäinen tuomari, luettelon toisena tuomarina kyseisessä järjestyksessä viimeinen tuomari, luettelon kolmantena tuomarina kyseisessä järjestyksessä toinen tuomari, luettelon neljäntenä tuomarina kyseisessä järjestyksessä toiseksi viimeinen tuomari ja niin edelleen.

5. Edellä 3 ja 4 kohdassa tarkoitetut luettelot julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

6. Asioissa, jotka jaetaan suurelle jaostolle sellaisen kalenterivuoden alettua, jonka aikana osa tuomareista vaihtuu, mutta ennen tätä vaihtumista, suureen jaostoon voidaan ratkaisukokoonpanon täydentämiseksi nimetä myös kaksi tuomaria varajäseniksi niin kauan kuin on epävarmaa, onko perussäännön 17 artiklan kolmannen kohdan mukainen päätösvaltainen jäsenmäärä muutoin saatavilla. Varajäseninä toimivat ne kaksi tuomaria, jotka ovat 4 kohdassa tarkoitetussa luettelossa heti sen tuomarin jälkeen, joka kyseisessä asiassa nimettiin viimeisenä suuren jaoston kokoonpanoon.

7. Varajäseninä toimivat tuomarit tulevat 4 kohdassa tarkoitetun luettelon mukaisessa järjestyksessä jäseniksi niiden tuomareiden sijaan, jotka mahdollisesti eivät voi osallistua asian ratkaisuun.

28 artikla

Viiden ja kolmen tuomarin jaostojen kokoonpano

1. Viiden tuomarin jaoston ja kolmen tuomarin jaoston ratkaisukokoonpanoon kuuluu kussakin asiassa jaoston puheenjohtaja, esittelevä tuomari ja niin monta muuta tuomaria, että viiden tuomarin jaostossa on viisi tuomaria ja kolmen tuomarin jaostossa kolme tuomaria. Nämä muut tuomarit nimetään 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuista luetteloista niissä määrätyssä järjestyksessä. Kussakin jaostolle jaetussa asiassa luettelosta nimetään ensimmäisenä se tuomari, jonka nimi välittömästi seuraa luettelossa sitä tuomaria, joka edellisessä kyseiseen jaostoon siirretyssä asiassa nimettiin luettelosta viimeisenä.

2. Viiden tuomarin jaoston ratkaisukokoonpanoon tietyssä asiassa kuuluvien tuomareiden määrittämiseksi laaditaan näiden jaostojen puheenjohtajien valitsemisen jälkeen luettelot, joista kussakin mainitaan kyseisen jaoston puheenjohtajaa lukuun ottamatta kaikki kyseiseen jaostoon sijoitetut tuomarit. Nämä luettelot laaditaan samalla tavalla kuin 27 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu luettelo.

3. Kolmen tuomarin jaoston ratkaisukokoonpanoon tietyssä asiassa kuuluvien tuomareiden määrittämiseksi laaditaan näiden jaostojen puheenjohtajien valitsemisen jälkeen luettelot, joista kussakin mainitaan kyseisen jaoston puheenjohtajaa lukuun ottamatta kaikki kyseiseen jaostoon sijoitetut tuomarit. Nämä luettelot laaditaan 7 artiklassa vahvistetun järjestyksen mukaisesti.

4. Edellä 2 ja 3 kohdassa tarkoitetut luettelot julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

29 artikla

Jaoston kokoonpano toisiinsa liittyvissä asioissa tai siirretyssä asiassa

1. Jos unionin tuomioistuin katsoo, että saman ratkaisukokoonpanon on ratkaistava useampi asia yhdessä, tähän ratkaisukokoonpanoon kuuluvat ne tuomarit, joiden käsiteltäväksi annettua asiaa koskeva alustava kertomus on käsitelty ensimmäisenä.

2. Jos jaosto, jolle asia on jaettu, pyytää unionin tuomioistuimelta tämän työjärjestyksen 60 artiklan 3 kohdan nojalla asian siirtämistä laajempaan ratkaisukokoonpanoon, asiaa siihen asti käsitelleen jaoston jäsenet osallistuvat sen käsittelyyn uudessa ratkaisukokoonpanossa.

30 artikla

Jaoston puheenjohtajan este

1. Jos viiden tuomarin jaoston puheenjohtaja on estynyt, hänen tehtäviään hoitaa kolmen tuomarin jaoston puheenjohtaja, joka tarvittaessa määräytyy 7 artiklassa vahvistetun järjestyksen mukaisesti, taikka, jos kukaan kolmen tuomarin jaoston puheenjohtajista ei kuulu ratkaisukokoonpanoon, yksi muista tuomareista 7 artiklassa vahvistetun järjestyksen mukaisesti.

2. Jos kolmen tuomarin jaoston puheenjohtaja on estynyt, hänen tehtäviään hoitaa yksi ratkaisukokoonpanoon kuuluvista tuomareista 7 artiklassa vahvistetun järjestyksen mukaisesti.

31 artikla

Ratkaisukokoonpanoon kuuluvan jäsenen este

1. Jos suuren jaoston jäsen on estynyt, hänen sijaansa jäseneksi tulee toinen tuomari 27 artiklan 4 kohdassa tarkoitetun luettelon mukaisessa järjestyksessä.

2. Jos viiden tuomarin jaoston jäsen on estynyt, hänen sijaansa jäseneksi tulee toinen samaan jaostoon kuuluva tuomari 28 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun luettelon mukaisessa järjestyksessä. Jollei kukaan samaan jaostoon kuuluva tuomari voi tulla estyneen tuomarin sijaan, jaoston puheenjohtaja ilmoittaa asiasta unionin tuomioistuimen presidentille, joka voi nimetä jaoston täydentämiseksi muun tuomarin.

3. Jos kolmen tuomarin jaoston jäsen on estynyt, hänen sijaansa jäseneksi tulee toinen samaan jaostoon kuuluva tuomari 28 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun luettelon mukaisessa järjestyksessä. Jollei kukaan samaan jaostoon kuuluva tuomari voi tulla estyneen tuomarin sijaan, jaoston puheenjohtaja ilmoittaa asiasta unionin tuomioistuimen presidentille, joka voi nimetä jaoston täydentämiseksi muun tuomarin.

2 jakso Päätösneuvottelut

32 artikla

Päätösneuvotteluja koskevat menettelysäännöt

1. Unionin tuomioistuimen päätösneuvottelut ovat salaisia ja pysyvästi salassa pidettäviä.

2. Jos asiassa on pidetty istunto asianosaisten kuulemiseksi, päätösneuvotteluun osallistuvat vain istuntoon osallistuneet tuomarit ja mahdollisesti asiaa tutkinut avustava esittelijä.

3. Jokainen päätösneuvotteluun osallistuva tuomari esittää mielipiteensä ja sen perustelut.

4. Unionin tuomioistuimen ratkaisuksi tulee mielipide, jota tuomareiden enemmistö on keskustelun päätyttyä kannattanut.

33 artikla

Päätösneuvotteluun osallistuvien tuomareiden lukumäärä

Jos tuomareita on jonkun tuomarin estymisen vuoksi parillinen määrä, tämän työjärjestyksen 7 artiklassa tarkoitetussa virkaikäjärjestyksessä viimeisenä oleva tuomari ei osallistu päätösneuvotteluun, paitsi jos hän on esittelevä tuomari. Siinä tapauksessa virkaikäjärjestyksessä välittömästi hänen edellään oleva tuomari ei osallistu päätösneuvotteluun.

34 artikla

Suuren jaoston päätösvaltainen jäsenmäärä

1. Jos suurelle jaostolle jaetun asian käsittelemiseksi ei ole muutoin saatavilla perussäännön 17 artiklan kolmannessa kohdassa määrättyä päätösvaltaista jäsenmäärää, unionin tuomioistuimen presidentti nimeää lisäjäseneksi ratkaisukokoonpanoon muun tuomarin tai muita tuomareita tämän työjärjestyksen 27 artiklan 4 kohdassa tarkoitetun luettelon mukaisessa järjestyksessä.

2. Jos ennen mainittua lisäjäsenten nimeämistä on pidetty istunto asianosaisten kuulemiseksi, asianosaisten suulliset lausumat ja julkisasiamiehen ratkaisuehdotus kuullaan uudelleen.

35 artikla

Viiden tuomarin jaoston ja kolmen tuomarin jaoston päätösvaltainen jäsenmäärä

1. Jos viiden tuomarin jaostolle tai kolmen tuomarin jaostolle jaetun asian käsittelemiseksi ei ole muutoin saatavilla perussäännön 17 artiklan toisessa kohdassa määrättyä päätösvaltaista jäsenmäärää, unionin tuomioistuimen presidentti nimeää lisäjäseneksi ratkaisukokoonpanoon muun tuomarin tai muita tuomareita tämän työjärjestyksen 28 artiklan 2 kohdassa tai vastaavasti 28 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun luettelon mukaisessa järjestyksessä. Jos estyneen tuomarin tilalle ei ole saatavilla samaan jaostoon kuuluvaa tuomaria, jaoston puheenjohtaja ilmoittaa asiasta unionin tuomioistuimen presidentille, joka nimeää ratkaisukokoonpanon täydentämiseksi muun tuomarin.

2. Tämän työjärjestyksen 34 artiklan 2 kohtaa sovelletaan vastaavasti viiden tuomarin jaostoon ja kolmen tuomarin jaostoon.

8 luku

KIELIÄ KOSKEVAT JÄRJESTELYT

36 artikla

Oikeudenkäyntikielet

Oikeudenkäyntikieliä ovat bulgaria, englanti, espanja, hollanti, iiri, italia, kreikka, latvia, liettua, malta, portugali, puola, ranska, romania, ruotsi, saksa, slovakki, sloveeni, suomi, tanska, tšekki, unkari ja viro.

37 artikla

Oikeudenkäyntikielen määräytyminen

1. Kanteissa oikeudenkäyntikielen valitsee kantaja, jollei seuraavista määräyksistä muuta johdu:

a) jos vastaaja on jäsenvaltio, oikeudenkäyntikieli on tämän valtion virallinen kieli; jos virallisia kieliä on useampia, kantaja voi valita niistä itselleen sopivan

b) asianosaisten yhteisestä pyynnöstä voidaan antaa lupa käyttää muuta 36 artiklassa mainittua kieltä kokonaan tai osittain

c) asianosaisen pyynnöstä voidaan vastapuolen ja julkisasiamiehen kuulemisen jälkeen antaa lupa käyttää a ja b alakohdan määräyksistä poiketen muuta 36 artiklassa mainittua kieltä oikeudenkäyntikielenä kokonaan tai osittain; Euroopan unionin toimielin ei voi esittää tällaista pyyntöä.

2. Seuraavien määräysten kuitenkaan rajoittamatta edellisen kohdan määräysten tai tämän työjärjestyksen 38 artiklan 4 ja 5 kohdan määräysten soveltamista

a) käsiteltäessä perussäännön 56 ja 57 artiklassa tarkoitettuja muutoksenhakuja unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisuihin oikeudenkäyntikielenä on muutoksenhaun kohteena olevassa unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisussa käytetty kieli

b) unionin tuomioistuimen päättäessä perussäännön 62 artiklan toisen kohdan mukaisesti käsitellä unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun uudelleen oikeudenkäyntikielenä on uudelleen käsiteltävässä unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisussa käytetty kieli

c) käsiteltäessä korvattavien oikeudenkäyntikulujen riitauttamista, takaisinsaantihakemusta yksipuolista tuomiota vastaan, kolmannen osapuolen kantelua sekä ratkaisun tulkintaa, purkamista tai täydentämistä koskevaa hakemusta oikeudenkäyntikielenä on kieli, jota on käytetty siinä ratkaisussa, johon hakemus tai riitauttaminen liittyy.

3. Ennakkoratkaisumenettelyssä oikeudenkäyntikielenä on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen käyttämä oikeudenkäyntikieli. Pääasian asianosaisen asianmukaisesti perustellusta pyynnöstä voidaan pääasian toisen osapuolen ja julkisasiamiehen kuulemisen jälkeen antaa lupa käyttää muuta 36 artiklassa mainittua kieltä asian käsittelyn suullisessa vaiheessa. Jos lupa annetaan, se koskee kaikkia perussäännön 23 artiklassa tarkoitettuja osapuolia.

4. Presidentti voi ratkaista edellä tarkoitetut pyynnöt. Presidentti voi siirtää pyynnön unionin tuomioistuimen ratkaistavaksi ja hänen on siirrettävä unionin tuomioistuimen ratkaistavaksi pyyntö, jos se hänen mielestään tulisi hyväksyä, vaikkeivät kaikki asianosaiset ole suostuneet siihen.

38 artikla

Oikeudenkäyntikielen käyttäminen

1. Oikeudenkäyntikieltä käytetään erityisesti asianosaisten kirjelmissä ja suullisissa lausumissa sekä niiden liiteasiakirjoissa samoin kuin unionin tuomioistuimen pöytäkirjoissa ja ratkaisuissa.

2. Asiakirjoihin tai liitteisiin, jotka on laadittu muulla kuin oikeudenkäyntikielellä, on oheistettava oikeudenkäyntikielelle tehty käännös.

3. Laajoista asiakirjoista saadaan kuitenkin esittää käännös, jossa on otteita niistä. Unionin tuomioistuin voi kuitenkin aina joko omasta aloitteestaan tai asianosaisen pyynnöstä vaatia laajempaa tai täydellistä käännöstä.

4. Poiketen siitä, mitä edellä määrätään, jäsenvaltioilla on oikeus käyttää omaa virallista kieltään, kun ne osallistuvat ennakkoratkaisumenettelyyn, esiintyvät väliintulijoina unionin tuomioistuimessa vireillä olevassa oikeusriidassa tai saattavat SEUT 259 artiklaan perustuvan asian unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi. Tätä määräystä sovelletaan sekä kirjallisiin asiakirjoihin että suullisiin lausumiin. Kirjaaja huolehtii tarvittavista käännöksistä oikeudenkäyntikielelle.

5. ETA-sopimuksen osapuolina oleville muille valtioille kuin jäsenvaltioille sekä EFTAn valvontaviranomaiselle voidaan antaa lupa käyttää jotakin muuta 36 artiklassa mainittua kieltä kuin oikeudenkäyntikieltä, kun ne osallistuvat ennakkoratkaisumenettelyyn tai esiintyvät väliintulijoina unionin tuomioistuimessa vireillä olevassa oikeusriidassa. Tätä määräystä sovelletaan sekä kirjallisiin asiakirjoihin että suullisiin lausumiin. Kirjaaja huolehtii tarvittavista käännöksistä oikeudenkäyntikielelle.

6. Kolmansille valtioille, jotka osallistuvat ennakkoratkaisumenettelyyn perussäännön 23 artiklan neljännen kohdan mukaisesti, voidaan antaa lupa käyttää jotakin muuta 36 artiklassa mainittua kieltä kuin oikeudenkäyntikieltä, kun ne esiintyvät väliintulijoina unionin tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa tai osallistuvat ennakkoratkaisumenettelyyn. Tätä määräystä sovelletaan sekä kirjallisiin asiakirjoihin että suullisiin lausumiin. Kirjaaja huolehtii tarvittavista käännöksistä oikeudenkäyntikielelle.

7. Jos todistaja tai asiantuntija ilmoittaa, ettei hän pysty riittävästi ilmaisemaan itseään millään 36 artiklassa mainitulla kielellä, unionin tuomioistuin antaa hänelle luvan esittää kertomuksensa muulla kielellä. Kirjaaja huolehtii tarvittavista käännöksistä oikeudenkäyntikielelle.

8. Unionin tuomioistuimen presidentti ja varapresidentti sekä jaostojen puheenjohtajat voivat asian käsittelyä johtaessaan, tuomarit ja julkisasiamiehet kysymyksiä esittäessään ja julkisasiamiehet ratkaisuehdotuksessaan käyttää muuta 36 artiklassa mainittua kieltä kuin oikeudenkäyntikieltä. Kirjaaja huolehtii tarvittavista käännöksistä oikeudenkäyntikielelle.

39 artikla

Kirjaajan tehtävät kieliä koskevissa järjestelyissä

Kirjaaja huolehtii siitä, että unionin tuomioistuimessa asian käsittelyn aikana suullisesti tai kirjallisesti lausuttu käännetään tuomarin, julkisasiamiehen tai asianosaisen pyynnöstä heidän valitsemilleen 36 artiklassa mainituille kielille.

40 artikla

Kieliä koskevat järjestelyt unionin tuomioistuimen julkaisuissa

Unionin tuomioistuimen julkaisut laaditaan neuvoston asetuksen N:o 1 1 artiklassa tarkoitetuilla kielillä.

41 artikla

Todistusvoimaiset asiakirjat

Oikeudenkäyntikielellä tai muulla tämän työjärjestyksen 37 tai 38 artiklan mukaisesti sallitulla kielellä laaditut asiakirjat ovat todistusvoimaisia.

42 artikla

Unionin tuomioistuimen kielipalvelu

Unionin tuomioistuimessa on kielipalvelu, johon kuuluvilla asiantuntijoilla on tarvittavat oikeudelliset tiedot ja perusteelliset taidot useassa unionin tuomioistuimen virallisessa kielessä.

II OSASTO

OIKEUDENKÄYNTIMENETTELYÄ KOSKEVAT YLEISET MÄÄRÄYKSET

1 luku

ASIAMIESTEN, AVUSTAJIEN JA ASIANAJAJIEN OIKEUDET JA VELVOLLISUUDET

43 artikla

Erioikeudet, koskemattomuus ja vapaudet

1. Asiamiehet, avustajat ja asianajajat, jotka esiintyvät unionin tuomioistuimessa tai missä tahansa lainkäyttöviranomaisessa, jolta unionin tuomioistuin on pyytänyt virka-apua, nauttivat koskemattomuutta siltä osin kuin kysymys on asiaa tai asianosaisia koskevista suullisista tai kirjallisista lausumista.

2. Asiamiehillä, avustajilla ja asianajajilla on lisäksi seuraavat erioikeudet ja vapaudet:

a) Mitään oikeudenkäyntiin liittyvää asiakirjaa ei saa etsiä tai takavarikoida. Kiistatapauksissa tulli- tai poliisiviranomaiset voivat sinetöidä kyseiset asiakirjat, jotka välittömästi sen jälkeen toimitetaan unionin tuomioistuimeen tarkastettaviksi kirjaajan ja asianomaisen henkilön läsnä ollessa.

b) Asiamiehillä, avustajilla ja asianajajilla on oikeus liikkua vapaasti tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa.

44 artikla

Asianosaisten oikeudenkäyntiedustajan asema

1. Edellisessä artiklassa tarkoitettujen erioikeuksien, koskemattomuuden ja vapauksien saamiseksi asianomaisen henkilön on etukäteen osoitettava asemansa seuraavasti:

a) asiamiehen on esitettävä päämiehensä antama virallinen asiakirja, josta päämies toimittaa välittömästi jäljennöksen kirjaajalle

b) asianajajan on esitettävä todistus, joka osoittaa hänen olevan oikeutettu esiintymään jonkin jäsenvaltion tai ETA-sopimuksen osapuolena olevan muun valtion tuomioistuimissa, ja mikäli hänen edustamansa asianosainen on yksityisoikeudellinen oikeushenkilö, tämän antama valtakirja

c) avustajan on esitettävä avustamansa asianosaisen antama valtakirja.

2. Unionin tuomioistuimen kirjaaja antaa mainituille henkilöille tarvittaessa todistuksen heidän asemastaan. Todistus on voimassa määräajan, jota voidaan pidentää tai lyhentää asian käsittelyn keston mukaan.

45 artikla

Koskemattomuuden poistaminen

1. Tämän työjärjestyksen 43 artiklassa mainitut erioikeudet, koskemattomuus ja vapaudet myönnetään yksinomaan asian käsittelyn asianmukaisen kulun turvaamiseksi.

2. Unionin tuomioistuin voi poistaa koskemattomuuden, jos se katsoo, ettei asian käsittelyn asianmukainen kulku tämän vuoksi esty.

46 artikla

Esiintymiskielto

1. Jos unionin tuomioistuin katsoo, että asiamiehen, avustajan tai asianajajan käyttäytyminen on unionin tuomioistuimen arvoa loukkaavaa tai hyvän oikeudenhoidon vaatimusten vastaista tai että kyseinen asiamies, avustaja tai asianajaja käyttää tehtävästään johtuvia oikeuksia muuhun tarkoitukseen kuin ne on hänelle myönnetty, unionin tuomioistuin ilmoittaa tästä asianomaiselle. Jos unionin tuomioistuin ilmoittaa asiasta niille toimivaltaisille viranomaisille, joiden alaisuuteen asianomainen kuuluu, hänelle toimitetaan jäljennös näille viranomaisille lähetetystä kirjeestä.

2. Samoilla perusteilla unionin tuomioistuin voi asianomaista ja julkisasiamiestä kuultuaan milloin tahansa kieltää perustellulla määräyksellä asiamiestä, avustajaa tai asianajajaa esiintymästä asian käsittelyssä. Määräystä on heti noudatettava.

3. Jos asiamiestä, avustajaa tai asianajajaa on kielletty esiintymästä asian käsittelyssä, asian käsittelyä lykätään presidentin määräämäksi ajaksi, jotta asianosaisella on tilaisuus hankkia toinen asiamies, avustaja tai asianajaja.

4. Tämän artiklan nojalla tehty päätös voidaan peruuttaa.

47 artikla

Yliopiston opettajat ja pääasian oikeudenkäynnin asianosaiset

1. Tämän luvun määräyksiä sovelletaan niihin yliopiston opettajiin, joilla on perussäännön 19 artiklan mukaisesti oikeus esiintyä unionin tuomioistuimessa.

2. Ennakkoratkaisumenettelyssä niitä sovelletaan myös pääasian oikeudenkäynnin asianosaisiin, jotka oikeudenkäyntimenettelyyn sovellettavien kansallisten sääntöjen mukaan saavat esiintyä tuomioistuimessa asianajajaa käyttämättä, sekä henkilöihin, joilla samojen sääntöjen mukaan on oikeus edustaa asianosaisia.

2 luku

TIEDOKSIANNOT

48 artikla

Tiedoksiantotavat

1. Kirjaaja huolehtii siitä, että tässä työjärjestyksessä määrätyt tiedoksiannot toimitetaan vastaanottajan prosessiosoitteeseen joko lähettämällä tiedoksi annettavasta asiakirjasta jäljennös kirjattuna postilähetyksenä saantitodistusta vastaan tai luovuttamalla jäljennös henkilökohtaisesti kuittausta vastaan. Kirjaaja huolehtii tiedoksi annettavien asiakirjojen jäljentämisestä ja jäljennösten todistamisesta oikeiksi, jolleivät asianosaiset itse toimita jäljennöksiä tämän työjärjestyksen 57 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

2. Jos vastaanottaja on antanut suostumuksensa siihen, että tiedoksiannot toimitetaan hänelle telekopiolaitteella tai muulla teknisellä tiedonsiirtovälineellä, oikeudenkäyntiasiakirjat, unionin tuomioistuimen tuomiot ja määräykset mukaan luettuina, voidaan antaa hänelle tiedoksi lähettämällä asiakirjasta hänelle jäljennös tällaisella välineellä.

3. Jos tiedoksiantoa ei teknisistä syistä tai asiakirjan luonteen tai pituuden vuoksi voida toimittaa tällä tavoin, asiakirja annetaan tiedoksi toimittamalla se vastaanottajan osoitteeseen 1 kohdan määräysten mukaisesti siinä tapauksessa, että hän ei ole ilmoittanut prosessiosoitetta. Vastaanottajalle ilmoitetaan tästä telekopiolaitteella tai muulla teknisellä tiedonsiirtovälineellä. Kirjatun postilähetyksen katsotaan tällöin saapuneen vastaanottajalle kymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on jätetty unionin tuomioistuimen kotipaikassa postin kuljetettavaksi, jollei saantitodistuksella osoiteta, että se on vastaanotettu muuna ajankohtana, tai jollei vastaanottaja kolmen viikon kuluessa telekopiolaitteella tai muulla teknisellä tiedonsiirtovälineellä saamastaan ilmoituksesta ilmoita kirjaajalle, että tiedoksianto ei ole saapunut hänelle.

4. Unionin tuomioistuin voi päätöksellään vahvistaa edellytykset oikeudenkäyntiasiakirjojen tiedoksi antamiselle sähköisesti. Päätös julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä.*

3 luku

MÄÄRÄAJAT

49 artikla

Määräaikojen laskeminen

1. Perussopimuksissa, perussäännössä ja tässä työjärjestyksessä määrätyt oikeudenkäynnissä noudatettavat määräajat lasketaan seuraavasti:

a) Jos päivinä, viikkoina, kuukausina tai vuosina ilmaistu määräaika on laskettava ajankohdasta, jona tietty tapahtuma sattuu tai tietty toimi suoritetaan, määräaikaan sisältyväksi ei lasketa sitä päivää, jona tämä tapahtuma sattuu tai toimi suoritetaan.

b) Viikkoina, kuukausina tai vuosina ilmaistu määräaika päättyy sen päivän päättyessä, joka määräajan viimeisenä viikkona, kuukautena tai vuotena vastaa nimeltään tai järjestysnumeroltaan sitä päivää, jona se tapahtuma sattui tai se toimi suoritettiin, josta määräaika on laskettava. Jos kuukausina tai vuosina ilmaistun määräajan näin laskettua päättymispäivää ei ole määräajan viimeisenä kuukautena, määräaika päättyy kyseisen kuukauden viimeisen päivän päättyessä.

c) Kuukausina ja päivinä ilmaistu määräaika lasketaan siten, että ensin lasketaan täydet kuukaudet ja sen jälkeen päivät.

d) Määräaikoihin sisältyvät lauantait, sunnuntait ja tämän työjärjestyksen 24 artiklan 6 kohdassa tarkoitetut viralliset vapaapäivät.

e) Määräaikojen kuluminen ei keskeydy unionin tuomioistuimen lomakausina.

2. Jos määräajan viimeinen päivä on lauantai, sunnuntai tai virallinen vapaapäivä, määräaika päättyy sitä seuraavan ensimmäisen arkipäivän päättyessä.

50 artikla

Kanne toimielimen säädöksestä, päätöksestä tai muusta toimesta

Kun määräaika kanteen nostamiseen toimielimen säädöksestä, päätöksestä tai muusta toimesta alkaa kulua sen julkaisemisesta, määräaika lasketaan 49 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti säädöksen, päätöksen tai toimen julkaisemista *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* seuraavan neljännentoista päivän päättymisestä.

51 artikla

Määräaikojen pidentäminen pitkien etäisyyksien vuoksi

Oikeudenkäynnissä noudatettavia määräaikoja pidennetään pitkien etäisyyksien vuoksi kymmenellä päivällä.

52 artikla

Määräaikojen asettaminen ja pidentäminen

1. Määräaikoja, jotka unionin tuomioistuin on asettanut tämän työjärjestyksen mukaisesti, voidaan pidentää.

2. Presidentti ja jaostojen puheenjohtajat voivat valtuuttaa kirjaajan asettamaan tai pidentämään sellaisia määräaikoja, joiden asettaminen kuuluu tämän työjärjestyksen mukaan heidän toimivaltaansa.

4 luku

ASIAN KÄSITTELYTAVAT

53 artikla

Asian käsittelytavat

1. Asian käsittelyyn unionin tuomioistuimessa kuuluu kirjallinen vaihe ja suullinen vaihe, jollei perussäännön tai tämän työjärjestyksen erityisistä määräyksistä muuta johdu.

2. Jos asia on selvästi unionin tuomioistuimen toimivaltaan kuulumaton tai jos vaatimuksen tai kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat, unionin tuomioistuin voi julkisasiamiestä kuultuaan milloin tahansa päättää asian käsittelyä jatkamatta ratkaista sen perustellulla määräyksellä.

3. Presidentti voi erityisistä syistä päättää, että jonkin asian käsittelylle on annettava etusija.

4. Asia voidaan määrätä käsiteltäväksi nopeutetussa menettelyssä tämän työjärjestyksen määräysten mukaisesti.

5. Ennakkoratkaisupyyntö voidaan määrätä käsiteltäväksi kiireellisessä menettelyssä tämän työjärjestyksen määräysten mukaisesti.

54 artikla

Asioiden yhdistäminen

1. Jos samanlaisessa oikeudenkäyntimenettelyssä käsiteltävissä useissa asioissa on sama oikeudenkäynnin kohde, asiat voidaan niiden keskinäisen yhteyden perusteella milloin tahansa yhdistää niiden käsittelyn kirjallista tai suullista vaihetta tai asian lopulliseksi ratkaisuksi annettavaa tuomiota varten.

2. Asioiden yhdistämisestä päättää presidentti kuultuaan esittelevää tuomaria ja julkisasiamiestä, jos kyseiset asiat on jo jaettu, ja myös asianosaisia, jos kyseessä on muu kuin ennakkoratkaisumenettely. Presidentti voi siirtää tämän kysymyksen unionin tuomioistuimen ratkaistavaksi.

3. Yhdistetyt asiat voidaan 2 kohdassa määrätyin edellytyksin erottaa käsiteltäviksi erikseen.

55 artikla

Asian käsittelyn lykkääminen

1. Asian käsittelyä voidaan lykätä

a) perussäännön 54 artiklan kolmannessa kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa unionin tuomioistuimen määräyksellä, joka annetaan julkisasiamiehen kuulemisen jälkeen

b) muissa tapauksissa presidentin päätöksellä, jonka tämä tekee kuultuaan esittelevää tuomaria ja julkisasiamiestä sekä, jollei kyseessä ole ennakkoratkaisupyyntö, myös asianosaisia.

2. Asian käsittelyä voidaan jatkaa määräyksellä tai päätöksellä samaa menettelytapaa noudattaen.

3. Edellisissä kohdissa tarkoitetut määräykset ja päätökset annetaan tiedoksi asianosaisille tai perussäännön 23 artiklassa tarkoitetuille osapuolille.

4. Asian käsittelyn lykkäämisen oikeusvaikutukset alkavat lykkäystä koskevassa määräyksessä tai päätöksessä mainittuna päivänä tai, jos tällaista mainintaa ei ole, määräyksen tai päätöksen antamispäivänä.

5. Asian käsittelyn lykkääminen keskeyttää asianosaisia tai perussäännön 23 artiklassa tarkoitettuja osapuolia oikeudenkäynnissä koskevat määräajat.

6. Jos lykkäystä koskevassa määräyksessä tai päätöksessä ei ole vahvistettu lykkäyksen päättymisajankohtaa, lykkäys päättyy asian käsittelyn jatkamista koskevassa määräyksessä tai päätöksessä mainittuna päivänä tai, jos tällaista mainintaa ei ole, jatkamista koskevan määräyksen tai päätöksen antamispäivänä.

7. Keskeytyneet määräajat korvautuvat uusilla määräajoilla, jotka alkavat kulua sinä päivänä, jolloin lykättynä ollutta asian käsittelyä jatketaan.

56 artikla

Asian ratkaisemisen lykkääminen

Presidentti voi erityisistä syistä joko viran puolesta tai asianosaisen pyynnöstä päättää esittelevää tuomaria, julkisasiamiestä ja asianosaisia kuultuaan, että asian ratkaiseminen lykätään myöhempään ajankohtaan.

5 luku

ASIAN KÄSITTELYN KIRJALLINEN VAIHE

57 artikla

Oikeudenkäyntiasiakirjojen jättäminen

1. Jokaisessa oikeudenkäyntiasiakirjan alkuperäiskappaleessa on oltava asianosaisen asiamiehen tai asianajajan omakätinen allekirjoitus taikka ennakkoratkaisumenettelyssä esitetyissä huomautuksissa vaihtoehtoisesti pääasian asianosaisen tai hänen edustajansa omakätinen allekirjoitus, jos se on kyseiseen oikeudenkäyntiin sovellettavien kansallisten menettelysääntöjen mukaan sallittua.

2. Oikeudenkäyntiasiakirjasta ja kaikista siinä mainituista liitteistä on jätettävä alkuperäiskappaleen lisäksi viisi jäljennöstä unionin tuomioistuinta varten ja muissa kuin ennakkoratkaisumenettelyissä lisäksi yksi jäljennös kutakin asianosaista varten. Asianosaisen, joka jättää asiakirjat, on todistettava jäljennökset oikeiksi.

3. Toimielimet jättävät lisäksi unionin tuomioistuimen asettamassa määräajassa kaikista oikeudenkäyntiasiakirjoista käännökset muille neuvoston asetuksen N:o 1 1 artiklassa mainituille kielille. Tällöin sovelletaan edellistä kohtaa.

4. Jokaiseen oikeudenkäyntiasiakirjaan on oheistettava liite, joka sisältää ne asiakirjat, joihin asiassa vedotaan, sekä luettelo niistä.

5. Jos oikeudenkäyntiasiakirjaan on liitetty jostakin asiakirjasta sen laajuuden vuoksi vain otteita, koko asiakirja tai sen täydellinen jäljennös on jätettävä kirjaamoon.

6. Jokainen oikeudenkäyntiasiakirja on päivättävä. Asian käsittelyssä noudatettavia määräaikoja laskettaessa otetaan huomioon ainoastaan päivä ja kellonaika, jona alkuperäiskappale on jätetty kirjaamoon.

7. Määräaikojen noudattamisen kannalta pidetään ratkaisevana sitä päivää ja kellonaikaa, jona jäljennös oikeudenkäyntiasiakirjan allekirjoitetusta alkuperäiskappaleesta ja 4 kohdassa mainittu asiakirjaluettelo saapuvat kirjaamoon telekopiolaitteella tai muulla unionin tuomioistuimen käytettävissä olevalla teknisellä tiedonsiirtovälineellä, jos asiakirjan allekirjoitettu alkuperäiskappale, johon on oheistettu 2 kohdassa tarkoitetut liitteet ja jäljennökset, saapuu kirjaamoon viimeistään kymmenentenä päivänä sen jälkeen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 1–6 kohdan määräysten soveltamista.

8. Unionin tuomioistuin voi päätöksellään määrittää edellytykset, joiden täyttyessä kirjaamoon sähköisesti toimitettua oikeudenkäyntiasiakirjaa pidetään kyseisen asiakirjan alkuperäiskappaleena, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 3–6 kohdan soveltamista. Kyseinen päätös julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

58 artikla

Oikeudenkäyntiasiakirjojen pituus

Unionin tuomioistuin voi päätöksellään vahvistaa sille jätettävien kirjelmien tai huomautusten enimmäispituuden, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän työjärjestyksen erityisten määräysten soveltamista. Kyseinen päätös julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

6 luku

ALUSTAVA KERTOMUS JA ASIOIDEN JAKAMINEN RATKAISUKOKOONPANOILLE

59 artikla

Alustava kertomus

1. Asian käsittelyn kirjallisen vaiheen päätyttyä presidentti määrää päivän, jona esittelevä tuomari antaa unionin tuomioistuimen yleiskokoukselle alustavan kertomuksen.

2. Alustavaan kertomukseen sisältyy ehdotus mahdollisesti tarvittavista erityisistä prosessinjohtotoimista, asian selvittämistoimista tai tapauksen mukaan ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle esitettävistä selvennyspyynnöistä sekä siitä ratkaisukokoonpanosta, jolle asia tulisi jakaa. Kertomukseen sisältyy myös esittelevän tuomarin ehdotus siitä, voidaanko istunto

asianosaisten kuulemiseksi jättää pitämättä, ja siitä, voidaanko asia ratkaista ilman julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta perussäännön 20 artiklan viidennen kohdan mukaisesti.

3. Unionin tuomioistuin päättää esittelevän tuomarin ehdotuksista aiheutuvista toimenpiteistä julkisasiamiestä kuultuaan.

60 artikla

Asioiden jakaminen ratkaisukokoonpanoille

1. Unionin tuomioistuin jakaa viiden tai kolmen tuomarin jaostoille kaikki sen käsiteltäviksi saatetut asiat, joita ei asian vaikeuden tai merkityksen vuoksi tai erityisistä syistä ole jaettava suurelle jaostolle, paitsi jos asian käsittelyyn osallistuva jäsenvaltio tai unionin toimielin on pyytänyt asian käsittelemistä suuressa jaostossa perussäännön 16 artiklan kolmannen kohdan mukaisesti.

2. Unionin tuomioistuin käsittelee täysistunnossa asiat, jotka on saatettu sen käsiteltäviksi perussäännön 16 artiklan neljännessä kohdassa mainittujen määräysten nojalla. Unionin tuomioistuin voi jakaa täysistunnolle asian, jota se pitää perussäännön 16 artiklan viidennen kohdan mukaisesti poikkeuksellisen merkittävänä.

3. Ratkaisukokoonpano, jolle asia on jaettu, voi milloin tahansa pyytää unionin tuomioistuimelta asian siirtämistä laajempaan ratkaisukokoonpanoon.

4. Jos asian käsittelyn suullinen vaihe aloitetaan ilman asian selvittämistoimia, ratkaisukokoonpanon puheenjohtaja määrää sen aloittamispäivän.

7 luku

PROSESSINJOHTOTOIMET JA ASIAN SELVITTÄMISTOIMET

1 jakso Prosessinjohtotoimet

61 artikla

Unionin tuomioistuimen päättämät prosessinjohtotoimet

1. Niiden toimenpiteiden lisäksi, joista voidaan päättää perussäännön 24 artiklan mukaisesti, unionin tuomioistuin voi kehottaa asianosaisia ja perussäännön 23 artiklassa tarkoitettuja osapuolia vastaamaan tiettyihin kysymyksiin joko kirjallisesti sen asettamassa määräajassa tai istunnossa asianosaisten kuulemiseksi. Kirjalliset vastaukset saatetaan muiden asianosaisten tai perussäännön 23 artiklassa tarkoitettujen osapuolten tietoon.

2. Jos pidetään istunto asianosaisten kuulemiseksi, unionin tuomioistuin kehottaa mahdollisuuksien mukaan tähän istuntoon osallistuvia keskittämään lausumansa erityisesti tiettyyn tai tiettyihin kysymyksiin.

62 artikla

Esittelevän tuomarin tai julkisasiamiehen päättämät prosessinjohtotoimet

1. Esittelevä tuomari tai julkisasiamies voi pyytää asianosaisia tai perussäännön 23 artiklassa tarkoitettuja osapuolia antamaan määräajassa tosiseikkoja koskevia tietoja, asiakirjoja tai muuta selvitystä, jota he pitävät tarpeellisena. Saadut vastaukset ja asiakirjat saatetaan muiden asianosaisten tai perussäännön 23 artiklassa tarkoitettujen osapuolten tietoon.

2. Esittelevä tuomari tai julkisasiamies voi myös lähettää asianosaisille tai perussäännön 23 artiklassa tarkoitetuille osapuolille kysymyksiä vastattaviksi istunnossa.

2 jakso Asian selvittämistoimet

63 artikla

Asian selvittämistoimista päättäminen

1. Unionin tuomioistuin päättää yleiskokouksessa, onko asiassa ryhdyttävä selvittämistoimiin.

2. Ratkaisukokoonpanolle jaetussa asiassa tämän kysymyksen ratkaisee asianomainen ratkaisukokoonpano.

64 artikla

Asian selvittämistoimien valitseminen

1. Unionin tuomioistuin vahvistaa julkisasiamiestä kuultuaan antamallaan määräyksellä asianmukaisina pitämänsä selvittämistoimet ja sen, mitkä seikat on selvitettävä.

2. Asian selvittämistoimia ovat tämän kuitenkaan rajoittamatta perussäännön 24 ja 25 artiklan soveltamista

a) asianosaisten henkilökohtainen saapuminen asian käsittelyyn

b) tietojen ja asiakirjojen pyytäminen

c) todistajien kuuleminen

d) asiantuntijalausunto

e) katselmus.

3. Vastanäytön esittäminen ja aiemmin esitetyn näytön täydentäminen on sallittua.

65 artikla

Asian selvittämistoimiin osallistuminen

1. Jollei ratkaisukokoonpano suorita asian selvittämistoimia itse, se antaa ne esittelevän tuomarin tehtäväksi.

2. Julkisasiamies osallistuu asian selvittämistoimiin.

3. Asianosaiset saavat olla läsnä toteutettaessa asian selvittämistoimia.

66 artikla

Todistajien kuuleminen

1. Unionin tuomioistuin voi julkisasiamiestä kuultuaan määrätä omasta aloitteestaan tai asianosaisen pyynnöstä, että tiettyjen seikkojen selvittämiseksi kuullaan todistajia.

2. Jos asianosainen pyytää todistajan kuulemista, pyynnössä on ilmoitettava täsmällisesti, mistä seikoista ja minkä vuoksi todistajaa on tarpeen kuulla.

3. Unionin tuomioistuin ratkaisee edellisessä kohdassa tarkoitetun pyynnön perustellulla määräyksellä. Jos pyyntö hyväksytään, määräyksessä mainitaan, mitkä seikat on selvitettävä ja keitä kuullaan todistajina kustakin tällaisesta seikasta.

4. Unionin tuomioistuin kutsuu todistajat kuultaviksi sen jälkeen, kun tämän työjärjestyksen 73 artiklan 1 kohdan nojalla mahdollisesti vaadittu ennakkomaksu on suoritettu.

67 artikla

Menettely todistajia kuultaessa

1. Todistajan henkilöllisyyden toteamisen jälkeen presidentti ilmoittaa todistajalle, että tämän on vahvistettava kertomuksensa tässä työjärjestyksessä määrätyllä tavalla.

2. Unionin tuomioistuin kuulee todistajaa kuulemistilaisuudessa, johon asianosaiset on kutsuttu. Todistajan esitettyä kertomuksensa presidentti voi asianosaisten pyynnöstä tai omasta aloitteestaan esittää todistajalle kysymyksiä.

3. Muilla tuomareilla ja julkisasiamiehellä on sama oikeus.

4. Asianosaisten oikeudenkäyntiedustajat voivat presidentin luvalla esittää todistajalle kysymyksiä.

68 artikla

Todistajan vala

1. Esitettyään kertomuksensa todistaja vannoo seuraavan valan:

”Minä lupaan ja vannon, että olen kertonut totuuden, koko totuuden enkä mitään muuta kuin totuuden.”

2. Unionin tuomioistuin voi asianosaisia kuultuaan vapauttaa todistajan valan vannomisesta.

69 artikla

Maksuseuraamukset

1. Määräysten mukaisesti kutsutun todistajan on noudatettava kutsua ja saavuttava istuntoon.

2. Jos määräysten mukaisesti kutsuttu todistaja jää ilman laillista syytä saapumatta unionin tuomioistuimeen, unionin tuomioistuin voi määrätä hänelle enintään 5 000 euron maksuseuraamuksen ja määrätä, että todistaja on uudelleen kutsuttava kuultavaksi omalla kustannuksellaan.

3. Sama seuraamus voidaan määrätä todistajalle, joka ilman laillista syytä kieltäytyy todistamasta tai vannomasta valaa.

70 artikla

Asiantuntijalausunto

1. Unionin tuomioistuin voi määrätä hankittavaksi asiantuntijalausunnon. Määräyksessä nimetään asiantuntija, määritetään hänen tehtävänsä ja asetetaan määräaika, jossa hänen on annettava lausuntonsa.

2. Kun lausunto on annettu ja se on annettu tiedoksi asianosaisille, unionin tuomioistuin voi määrätä, että asiantuntijaa kuullaan käsittelyssä, johon asianosaiset on kutsuttu. Presidentti voi asianosaisen pyynnöstä tai omasta aloitteestaan esittää asiantuntijalle kysymyksiä.

3. Muilla tuomareilla ja julkisasiamiehellä on sama oikeus.

4. Asianosaisten oikeudenkäyntiedustajat voivat presidentin luvalla esittää asiantuntijalle kysymyksiä.

71 artikla

Asiantuntijan vala

1. Lausunnon antamisen jälkeen asiantuntija vannoo seuraavan valan:

”Minä vannon, että olen suorittanut tehtäväni tunnollisesti ja puolueettomasti.”

2. Unionin tuomioistuin voi asianosaisia kuultuaan vapauttaa asiantuntijan valan vannomisesta.

72 artikla

Todistajan tai asiantuntijan kuulemisen vastustaminen

1. Jos asianosainen vastustaa todistajan tai asiantuntijan kuulemista sillä perusteella, että tämä ei ole tehtävään kykenevä tai sopiva, tai muulla perusteella taikka jos todistaja tai asiantuntija kieltäytyy lausumasta tai valan vannomisesta, unionin tuomioistuin ratkaisee asian.

2. Todistajan tai asiantuntijan kuulemisen vastustamista koskeva väite on esitettävä kirjallisesti kahden viikon kuluessa sen määräyksen tiedoksiannosta, jolla todistaja on kutsuttu tai asiantuntija nimetty, ja väitteen yhteydessä on mainittava vastustamisen perusteet ja niistä esitettävä selvitys.

73 artikla

Todistajien ja asiantuntijoiden kulut

1. Kun unionin tuomioistuin määrää kuultavaksi todistajia tai hankittavaksi asiantuntijalausunnon, se voi vaatia, että asianosaisten tai jonkin asianosaisen on suoritettava ennakkomaksu, joka kattaa todistajien ja asiantuntijoiden kuulemisesta aiheutuvat kustannukset.

2. Todistajilla ja asiantuntijoilla on oikeus korvaukseen matka- ja oleskelukuluistaan. Näitä kuluja varten heille voidaan maksaa ennakkoa unionin tuomioistuimen kassasta.

3. Todistajilla on oikeus korvaukseen ansionmenetyksestä ja asiantuntijoilla oikeus palkkioon. Unionin tuomioistuin maksaa nämä rahamäärät todistajille ja asiantuntijoille heidän täytettyään velvollisuutensa tai tehtävänsä.

74 artikla

Pöytäkirja asian selvittämistoimia varten pidetystä istunnosta

1. Kirjaaja laatii pöytäkirjan jokaisesta asian selvittämistoimia varten pidetystä istunnosta. Presidentti ja kirjaaja allekirjoittavat pöytäkirjan. Pöytäkirja on todistusvoimainen.

2. Todistajien tai asiantuntijoiden kuulemiseksi pidetystä istunnosta laaditun pöytäkirjan allekirjoittaa presidentti tai kuulemisen toimittanut tuomari yhdessä kirjaajan kanssa. Ennen allekirjoittamista todistajalle tai asiantuntijalle on varattava tilaisuus tarkastaa pöytäkirjan sisältö ja allekirjoittaa se.

3. Pöytäkirja annetaan tiedoksi asianosaisille.

75 artikla

Asian käsittelyn suullisen vaiheen aloittaminen selvittämistoimien jälkeen

1. Jollei unionin tuomioistuin päätä asettaa asianosaisille määräaikaa kirjallisten huomautusten esittämistä varten, presidentti päättää asian käsittelyn suullisen vaiheen aloittamispäivän asian selvittämistoimien päätyttyä.

2. Jos kirjallisten huomautusten esittämistä varten on asetettu määräaika, presidentti päättää asian käsittelyn suullisen vaiheen aloittamispäivän kyseisen määräajan päätyttyä.

8 luku

ASIAN KÄSITTELYN SUULLINEN VAIHE

76 artikla

Istunto asianosaisten kuulemiseksi

1. Mahdollinen perusteltu pyyntö istunnon järjestämisestä asianosaisten kuulemiseksi on tehtävä kolmen viikon kuluessa siitä, kun ilmoitus asian käsittelyn kirjallisen vaiheen päättymisestä on annettu tiedoksi asianosaisille ja perussäännön 23 artiklassa tarkoitetuille osapuolille. Presidentti voi pidentää tätä määräaikaa.

2. Esittelevän tuomarin ehdotuksesta unionin tuomioistuin voi kuitenkin julkisasiamiestä kuultuaan päättää, ettei istuntoa asianosaisten kuulemiseksi pidetä, jos unionin tuomioistuin asian käsittelyn kirjallisessa vaiheessa jätettyihin kirjelmiin tai huomautuksiin perehdyttyään katsoo, että sillä on riittävät tiedot asian ratkaisemiseen.

3. Edellistä kohtaa ei sovelleta, jos perustellun pyynnön istunnon pitämisestä asianosaisten kuulemiseksi on tehnyt perussäännön 23 artiklassa tarkoitettu osapuoli, joka ei ole osallistunut asian käsittelyn kirjalliseen vaiheeseen.

77 artikla

Yhteinen istunto asianosaisten kuulemiseksi

Jos se on samanlaisessa oikeudenkäyntimenettelyssä käsiteltävien useiden asioiden välillä ilmenevien samankaltaisuuksien vuoksi mahdollista, unionin tuomioistuin voi päättää pitää näissä asioissa yhteisen istunnon asianosaisten kuulemiseksi.

78 artikla

Käsittelyn johtaminen

Presidentti julistaa käsittelyn alkaneeksi ja johtaa sitä sekä huolehtii järjestyksen säilymisestä istunnossa.

79 artikla

Suljettu käsittely

1. Unionin tuomioistuin voi erityisesti jäsenvaltioiden turvallisuuteen tai alaikäisten lasten suojeluun liittyvistä painavista syistä päättää, että asia käsitellään yleisön läsnä olematta.

2. Jos asia on päätetty käsitellä yleisön läsnä olematta, myös tietojen julkistaminen siitä, mitä käsittelyssä on tapahtunut, on kielletty.

80 artikla

Kysymykset

Ratkaisukokoonpanon jäsenet ja julkisasiamiehet voivat asianosaisten kuulemiseksi pidettävän istunnon aikana esittää kysymyksiä asianosaisten asiamiehille, avustajille tai asianajajille sekä tämän työjärjestyksen 47 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa pääasian oikeudenkäynnin asianosaisille tai heidän edustajilleen.

81 artikla

Asianosaisten kuulemiseksi pidetyn istunnon päättäminen

Presidentti julkistaa asianosaisten kuulemiseksi pidetyn istunnon päättyneeksi kuultuaan asianosaisten tai perussäännön 23 artiklassa tarkoitettujen osapuolten lausumat.

82 artikla

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksen esittäminen

1. Jos istunto asianosaisten kuulemiseksi on pidetty, julkisasiamies esittää ratkaisuehdotuksensa istunnon päättyneeksi julistamisen jälkeen.

2. Presidentti julistaa asian käsittelyn suullisen vaiheen päättyneeksi julkisasiamiehen esitettyä ratkaisuehdotuksensa.

83 artikla

Suullisen vaiheen aloittaminen tai uudelleen aloittaminen

Unionin tuomioistuin voi milloin tahansa määrätä asian käsittelyn suullisen vaiheen aloitettavaksi tai aloitettavaksi uudelleen erityisesti, jos unionin tuomioistuin katsoo, ettei sillä ole riittävästi tietoa asiasta, tai jos asianosainen on suullisen vaiheen päättyneeksi julistamisen jälkeen vedonnut uuteen seikkaan, joka voi olennaisesti vaikuttaa unionin tuomioistuimen ratkaisuun, taikka jos asia on ratkaistava sellaisella perusteella, josta asianosaisella tai perussäännön 23 artiklassa tarkoitetulla osapuolella ei ole ollut tilaisuutta lausua.

84 artikla

Istunnon pöytäkirja

1. Kirjaaja laatii pöytäkirjan jokaisesta istunnosta. Presidentti ja kirjaaja allekirjoittavat pöytäkirjan. Pöytäkirja on todistusvoimainen.

2. Asianosaisilla ja perussäännön 23 artiklassa tarkoitetuilla osapuolilla on oikeus tutustua kirjaamossa kaikkiin pöytäkirjoihin ja saada niistä jäljennös.

85 artikla

Istunnon äänite

Presidentti voi asianmukaisesti perustellusta pyynnöstä oikeuttaa asianosaisen tai perussäännön 23 artiklassa tarkoitetun osapuolen, joka on osallistunut asian käsittelyn kirjalliseen tai suulliseen vaiheeseen, kuuntelemaan asianosaisten kuulemiseksi pidetyn istunnon äänitallenteen unionin tuomioistuimen tiloissa sillä kielellä, jota puhuja on istunnossa käyttänyt.

9 luku

TUOMIOT JA MÄÄRÄYKSET

86 artikla

Tuomion julistamispäivä

Asianosaisille tai perussäännön 23 artiklassa tarkoitetuille osapuolille ilmoitetaan tuomion julistamispäivä.

87 artikla

Tuomion sisältö

Tuomioon sisältyy

a) maininta siitä, että se on unionin tuomioistuimen antama tuomio

b) maininta ratkaisukokoonpanosta

c) julistamispäivä

d) päätösneuvotteluun osallistuneiden presidentin ja tuomareiden nimet sekä maininta esittelevästä tuomarista

e) julkisasiamiehen nimi

f) kirjaajan nimi

g) tiedot asianosaisista tai asian käsittelyyn osallistuneista perussäännön 23 artiklassa tarkoitetuista osapuolista

h) asianosaisten oikeudenkäyntiedustajien nimet

i) asianosaisten vaatimukset, jos kyse on kanteesta tai muutoksenhausta

j) asianosaisten kuulemiseksi mahdollisesti pidetyn istunnon päivä

k) maininta siitä, että julkisasiamiestä on kuultu, ja tapauksen mukaan hänen ratkaisuehdotuksensa esittämispäivä

l) yhteenveto asiaa koskevista tosiseikoista

m) perustelut

n) tuomiolauselma, johon tarvittaessa sisältyy oikeudenkäyntikuluja koskeva ratkaisu.

88 artikla

Tuomion julistaminen ja tiedoksianto

1. Tuomio julistetaan julkisessa istunnossa.

2. Tuomion taltio, jonka presidentti, päätösneuvotteluun osallistuneet tuomarit ja kirjaaja allekirjoittavat, varustetaan sinetillä ja talletetaan kirjaamoon; oikeaksi todistettu jäljennös tuomiosta annetaan tiedoksi jokaiselle asianosaiselle sekä tapauksen mukaan ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle, perussäännön 23 artiklassa tarkoitetuille osapuolille ja unionin yleiselle tuomioistuimelle.

89 artikla

Määräyksen sisältö

1. Määräykseen sisältyy

a) maininta siitä, että se on unionin tuomioistuimen antama määräys

b) maininta ratkaisukokoonpanosta

c) ratkaisupäivä

d) maininta oikeudellisesta perustasta asian ratkaisemiselle määräyksellä

e) presidentin ja tapauksen mukaan päätösneuvotteluun osallistuneiden tuomareiden nimet sekä maininta esittelevästä tuomarista

f) julkisasiamiehen nimi

g) kirjaajan nimi

h) tiedot asianosaisista tai pääasian oikeudenkäynnin asianosaisista

i) asianosaisten oikeudenkäyntiedustajien nimet

j) maininta siitä, että julkisasiamiestä on kuultu

k) määräysosa, johon tarvittaessa sisältyy oikeudenkäyntikuluja koskeva ratkaisu.

2. Kun määräyksen on tämän työjärjestyksen mukaan oltava perusteltu, siihen sisältyy lisäksi

a) asianosaisten vaatimukset, jos kyse on kanteesta tai muutoksenhausta

b) yhteenveto asiaa koskevista tosiseikoista

c) perustelut.

90 artikla

Määräyksen allekirjoittaminen ja tiedoksianto

Määräyksen taltio, jonka presidentti ja kirjaaja allekirjoittavat, varustetaan sinetillä ja talletetaan kirjaamoon; oikeaksi todistettu jäljennös määräyksestä annetaan tiedoksi jokaiselle asianosaiselle sekä tapauksen mukaan ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle, perussäännön 23 artiklassa tarkoitetuille osapuolille ja unionin yleiselle tuomioistuimelle.

91 artikla

Tuomioiden ja määräysten sitovuus

1. Tuomio on sitova sen julistamispäivästä alkaen.

2. Määräys on sitova sen tiedoksiantopäivästä alkaen.

92 artikla

Julkaiseminen *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*

Unionin tuomioistuimen tuomioista ja määräyksistä, joilla asia on lopullisesti ratkaistu, julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* tiedonanto, johon sisältyy ratkaisun päivä ja tuomiolauselma tai määräysosa.

III **OSASTO**

ENNAKKORATKAISUPYYNNÖT

1 luku

YLEISET MÄÄRÄYKSET

93 artikla

Soveltamisala

Tämän luvun määräyksiä oikeudenkäyntimenettelystä sovelletaan

a) perussäännön 23 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa

b) ennakkoratkaisupyyntöihin, joista voidaan määrätä sopimuksissa, joissa Euroopan unioni tai jäsenvaltiot ovat osapuolina.

94 artikla

Ennakkoratkaisupyynnön sisältö

Ennakkoratkaisupyyntöön on sisällytettävä unionin tuomioistuimelle esitettävien ennakkoratkaisukysymysten lisäksi

a) yhteenveto oikeudenkäynnin kohteesta ja asiaa koskevista tosiseikoista, siten kuin ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin on ne todennut, tai ainakin selostus niistä tosiseikoista, joihin kysymykset perustuvat

b) asiassa mahdollisesti sovellettaviksi tulevien kansallisten säännösten sisältö ja tarvittaessa asiaan liittyvä kansallinen oikeuskäytäntö

c) selostus niistä syistä, joiden vuoksi ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin on ryhtynyt tarkastelemaan kysymystä unionin oikeuden tiettyjen säännösten tulkinnasta tai pätevyydestä, sekä ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen toteama yhteys kyseisten säännösten ja pääasian oikeudenkäynnissä sovellettavien kansallisen oikeuden säännösten välillä.

95 artikla

Tunnistetietojen poistaminen

1. Jos ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on määrännyt tunnistetietojen poistamisesta, määräystä noudatetaan asian käsittelyssä unionin tuomioistuimessa.

2. Lisäksi unionin tuomioistuin voi ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen pyynnöstä, pääasian oikeudenkäynnin jonkin asianosaisten asianmukaisesti perustellusta pyynnöstä tai omasta aloitteestaan poistaa oikeudenkäyntiin liittyvän yhden tai usean henkilön tai yhteisön tunnistetiedot, jos se pitää sitä tarpeellisena.

96 artikla

Osallistuminen ennakkoratkaisumenettelyyn

1. Perussäännön 23 artiklan mukaisesti huomautuksia saavat esittää unionin tuomioistuimelle

a) pääasian oikeudenkäynnin asianosaiset

b) jäsenvaltiot

c) Euroopan komissio

d) toimielin, joka on toteuttanut toimen, jonka pätevyys tai tulkinta on riidan kohteena

e) ETA-sopimuksen muut osapuolet kuin jäsenvaltiot sekä kyseisessä sopimuksessa tarkoitettu EFTAn valvontaviranomainen, kun unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi saatettu ennakkoratkaisukysymys kuuluu kyseisen sopimuksen soveltamisalaan

f) kolmannet valtiot, jotka ovat osapuolina neuvoston tekemässä tiettyä alaa koskevassa sopimuksessa, kun kyseisessä sopimuksessa niin määrätään ja jäsenvaltion tuomioistuin saattaa unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi ennakkoratkaisukysymyksen, joka kuuluu kyseisen sopimuksen soveltamisalaan.

2. Osallistumatta jättäminen asian käsittelyn kirjalliseen vaiheeseen ei estä osallistumista asian käsittelyn suulliseen vaiheeseen.

97 artikla

Pääasian oikeudenkäynnin asianosaiset

1. Pääasian oikeudenkäynnin asianosaisia ovat ne, jotka ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on todennut asianosaisiksi oikeudenkäyntimenettelyä koskevien kansallisten sääntöjen mukaisesti.

2. Jos ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ilmoittaa unionin tuomioistuimelle uuden asianosaisen oikeuttamisesta osallistumaan pääasian oikeudenkäyntiin asian käsittelyn ollessa jo vireillä unionin tuomioistuimessa, uuden asianosaisen on tyydyttävä menettelyyn sellaisena kuin se on ilmoituksen ajankohtana. Uuden asianosaisen tietoon saatetaan kaikki ne menettelyn asiakirjat, jotka on jo annettu tiedoksi perussäännön 23 artiklassa tarkoitetuille osapuolille.

3. Pääasian oikeudenkäynnin asianosaisten edustamista ja esiintymistä koskevissa kysymyksissä unionin tuomioistuin ottaa huomioon oikeudenkäyntimenettelyä koskevat säännöt, joita sovelletaan asian sen käsiteltäväksi saattaneessa tuomioistuimessa. Jos jonkun oikeudesta toimia pääasian oikeudenkäynnin asianosaisen edustajana kansallisen oikeuden mukaan on epätietoisuutta, unionin tuomioistuin voi pyytää ennakkoratkaisua pyytäneeltä tuomioistuimelta tietoja oikeudenkäyntimenettelyyn sovellettavista säännöistä.

98 artikla

Ennakkoratkaisupyynnön kääntäminen ja tiedoksianto

1. Tässä osastossa tarkoitetut ennakkoratkaisupyynnöt annetaan tiedoksi jäsenvaltioille alkuperäisellä kielellä, ja niihin on oheistettu käännös tiedoksiannon vastaanottavan valtion viralliselle kielelle. Jos se on ennakkoratkaisupyynnön pituuden vuoksi aiheellista, käännös korvataan ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmästä tiedoksiannon vastaanottavan valtion viralliselle kielelle tehdyllä käännöksellä, jonka avulla kyseinen jäsenvaltio esittää kannanottonsa. Tiivistelmään sisältyy ennakkoratkaisukysymyksen tai -kysymysten sanamuoto lyhentämättömänä. Tiivistelmässä ilmoitetaan, mikäli ne sisältyvät ennakkoratkaisupyyntöön, muun muassa pääasian oikeudenkäynnin kohde, pääasian oikeudenkäynnin asianosaisten keskeiset perustelut, yhteenveto ennakkoratkaisupyynnön perusteluista sekä oikeuskäytäntö ja ne kansallisen oikeuden ja Euroopan unionin oikeuden säännökset, joihin asiassa viitataan.

2. Perussäännön 23 artiklan kolmannessa kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa ennakkoratkaisupyynnöt annetaan tiedoksi ETA-sopimuksen osapuolina oleville muille valtioille kuin jäsenvaltioille sekä EFTAn valvontaviranomaiselle alkuperäisellä kielellä ja niihin oheistetaan ennakkoratkaisupyynnöstä tai tapauksen mukaan sen tiivistelmästä tehty käännös sille 36 artiklassa mainitulle kielelle, jonka tiedoksiannon vastaanottaja on valinnut.

3. Jos kolmannella valtiolla on oikeus osallistua ennakkoratkaisumenettelyyn perussäännön 23 artiklan neljännen kohdan mukaisesti, ennakkoratkaisupyyntö annetaan sille tiedoksi alkuperäisellä kielellä ja siihen oheistetaan ennakkoratkaisupyynnöstä tai tapauksen mukaan sen tiivistelmästä tehty käännös sille 36 artiklassa mainitulle kielelle, jonka kyseinen kolmas valtio on valinnut.

99 artikla

Vastaaminen perustellulla määräyksellä

Jos ennakkoratkaisukysymys on samanlainen kuin kysymys, johon unionin tuomioistuin on jo antanut ratkaisun, tai jos kysymykseen annettava vastaus on selvästi johdettavissa oikeuskäytännöstä tai jos ennakkoratkaisukysymykseen annettavasta vastauksesta ei ole perusteltua epäilystä, unionin tuomioistuin voi esittelevän tuomarin ehdotuksesta ja julkisasiamiestä kuultuaan milloin tahansa päättää ratkaista asian perustellulla määräyksellä.

100 artikla

Asian vireilläolo unionin tuomioistuimessa

1. Ennakkoratkaisupyyntö pysyy vireillä unionin tuomioistuimessa, jollei tuomioistuin, joka on saattanut ennakkoratkaisupyynnön unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi, peruuta sitä. Ennakkoratkaisupyynnön peruutus voidaan ottaa huomioon ennen tuomion julistamispäivän tiedoksiantoa perussäännön 23 artiklassa tarkoitetuille osapuolille.

2. Unionin tuomioistuin voi kuitenkin milloin tahansa todeta, etteivät sen toimivaltaisuuden edellytykset enää täyty.

101 artikla

Selvennysten pyytäminen

1. Unionin tuomioistuin voi pyytää julkisasiamiestä kuultuaan ennakkoratkaisua pyytäneeltä tuomioistuimelta selvennyksiä asettamassaan määräajassa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tässä työjärjestyksessä määrättyjä prosessinjohtotoimia ja asian selvittämistoimia.

2. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen vastaus pyyntöön annetaan tiedoksi perussäännön 23 artiklassa tarkoitetuille osapuolille.

102 artikla

Oikeudenkäyntikulut ennakkoratkaisumenettelyssä

Ennakkoratkaisumenettelyn oikeudenkäyntikuluista päättää ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin.

103 artikla

Tuomioiden ja määräysten korjaaminen

1. Unionin tuomioistuin voi korjata tuomioissa tai määräyksissä olevat kirjoitus- tai laskuvirheet tai muut selvät virheet omasta aloitteestaan tai perussäännön 23 artiklassa tarkoitetun osapuolen pyynnöstä, joka on tehtävä kahden viikon kuluessa tuomion julistamisesta tai määräyksen tiedoksiannosta.

2. Unionin tuomioistuin ratkaisee asian julkisasiamiestä kuultuaan.

3. Korjausta koskevan määräyksen taltio liitetään korjatun ratkaisun taltioon. Määräyksestä tehdään merkintä korjatun ratkaisun taltioon.

104 artikla

Ennakkoratkaisujen tulkinta

1. Tuomioiden ja määräysten tulkintaa koskevaa tämän työjärjestyksen 158 artiklaa ei sovelleta ennakkoratkaisupyyntöön vastaamiseksi annettuihin ratkaisuihin.

2. Kansallisen tuomioistuimen asiana on harkita, pitääkö se ennakkoratkaisusta saamiaan tietoja riittävinä vai katsooko se, että unionin tuomioistuimelle on esitettävä uusi ennakkoratkaisupyyntö.

2 luku

NOPEUTETTU ENNAKKORATKAISUMENETTELY

105 artikla

Nopeutettu menettely

1. Unionin tuomioistuimen presidentti voi ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen pyynnöstä tai poikkeuksellisesti omasta aloitteestaan päättää esittelevää tuomaria ja julkisasiamiestä kuultuaan, että ennakkoratkaisupyyntö käsitellään nopeutetussa menettelyssä tämän työjärjestyksen määräyksistä poiketen, jos asian laatu edellyttää, että asia käsitellään ensi tilassa.

2. Presidentti määrää tässä tapauksessa välittömästi istuntopäivän, joka ilmoitetaan perussäännön 23 artiklassa tarkoitetuille osapuolille samalla, kun ennakkoratkaisupyyntö annetaan niille tiedoksi.

3. Edellisessä kohdassa tarkoitetut osapuolet voivat jättää kirjelmiä tai kirjallisia huomautuksia presidentin asettamassa määräajassa, joka ei saa olla lyhyempi kuin 15 päivää. Presidentti voi kehottaa näitä osapuolia käsittelemään kirjelmissään tai kirjallisissa huomautuksissaan ainoastaan ennakkoratkaisupyyntöön liittyviä olennaisia oikeudellisia näkökohtia.

4. Mahdolliset kirjelmät tai kirjalliset huomautukset saatetaan kaikkien perussäännön 23 artiklassa tarkoitettujen osapuolten tietoon ennen istuntoa.

5. Unionin tuomioistuin ratkaisee asian julkisasiamiestä kuultuaan.

106 artikla

Ennakkoratkaisumenettelyn asiakirjojen toimittaminen

1. Edellisessä artiklassa tarkoitetut menettelyn asiakirjat katsotaan jätetyiksi, kun kirjaamoon on toimitettu telekopiolaitteella tai muulla unionin tuomioistuimen käytettävissä olevalla teknisellä tiedonsiirtovälineellä jäljennös allekirjoitetusta alkuperäiskappaleesta ja niistä liiteasiakirjoista, joihin asiassa vedotaan, sekä 57 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu liiteluettelo. Alkuperäinen asiakirja ja edellä mainitut liitteet on toimitettava kirjaamoon välittömästi sen jälkeen.

2. Edellisessä artiklassa tarkoitetut tiedoksiannot ja ilmoitukset voidaan tehdä toimittamalla asiakirjasta jäljennös telekopiolaitteella tai muulla unionin tuomioistuimen ja vastaanottajan käytettävissä olevalla teknisellä tiedonsiirtovälineellä.

3 luku

KIIREELLINEN ENNAKKORATKAISUMENETTELY

107 artikla

Kiireellisen ennakkoratkaisumenettelyn soveltamisala

1. Ennakkoratkaisupyyntö, jossa esitetään kysymys tai kysymyksiä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen kolmannen osan V osastossa tarkoitetuista asioista, voidaan ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen pyynnöstä tai poikkeuksellisesti unionin tuomioistuimen omasta aloitteesta käsitellä kiireellisessä menettelyssä tämän työjärjestyksen määräyksistä poiketen.

2. Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen on selostettava ne oikeudelliset seikat ja tosiseikat, joiden vuoksi asia on kiireellinen ja tämän poikkeuksellisen menettelyn soveltaminen on perusteltua, ja sen on mahdollisuuksien mukaan ilmoitettava ehdottamansa vastaus ennakkoratkaisukysymyksiin.

3. Jos ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei ole esittänyt pyyntöä kiireellisen menettelyn noudattamisesta mutta asiassa on ilmeisesti sovellettava kyseistä menettelyä, unionin tuomioistuimen presidentti voi pyytää 108 artiklassa tarkoitettua jaostoa tutkimaan, onko ennakkoratkaisupyyntö käsiteltävä mainitussa menettelyssä.

108 artikla

Kiireellisyyden ratkaiseminen

1. Nimetty jaosto päättää ennakkoratkaisupyynnön käsittelemisestä kiireellisessä menettelyssä esittelevän tuomarin ehdotuksesta ja julkisasiamiestä kuultuaan. Ratkaisukokoonpano määräytyy 28 artiklan 2 kohdan mukaisesti sen päivän perusteella, jona asia on jaettu esittelevälle tuomarille, jos ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin on pyytänyt kiireellisen menettelyn soveltamista, tai, jos kysymys kiireellisen menettelyn soveltamisesta tutkitaan presidentin pyynnöstä, tämän pyynnön esittämispäivän perusteella.

2. Jos asia liittyy vireillä olevaan asiaan, joka on jaettu sellaiselle esittelevälle tuomarille, joka ei kuulu nimettyyn jaostoon, nimetty jaosto voi ehdottaa unionin tuomioistuimen presidentille, että asia jaetaan kyseiselle esittelevälle tuomarille. Jos asia on siirretty kyseiselle esittelevälle tuomarille, nimettynä jaostona toimii tässä asiassa se viiden tuomarin jaosto, johon tämä tuomari kuuluu. Tällöin sovelletaan 29 artiklan 1 kohtaa.

109 artikla

Kiireellisen menettelyn kirjallinen vaihe

1. Jos ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on pyytänyt kiireellisen menettelyn soveltamista tai presidentti on pyytänyt nimettyä jaostoa tutkimaan, onko ennakkoratkaisupyyntö käsiteltävä kiireellisessä menettelyssä, kirjaaja huolehtii siitä, että ennakkoratkaisupyyntö annetaan välittömästi tiedoksi pääasian oikeudenkäynnin asianosaisille, sille jäsenvaltiolle, jossa ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin sijaitsee, Euroopan komissiolle sekä sille toimielimelle, jonka antaman säädöksen pätevyys tai tulkinta on riitautettu.

2. Päätös siitä, käsitelläänkö ennakkoratkaisupyyntö kiireellisessä menettelyssä, annetaan välittömästi tiedoksi ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle sekä edellisessä kohdassa mainituille asianosaisille, jäsenvaltiolle ja toimielimille.

Päätöksessä, jonka mukaan ennakkoratkaisupyyntö käsitellään kiireellisessä menettelyssä, asetetaan määräaika, jossa nämä voivat jättää kirjelmiä tai kirjallisia huomautuksia. Päätöksessä voidaan täsmentää ne oikeudelliset seikat, joita näissä kirjelmissä tai kirjallisissa huomautuksissa on käsiteltävä, ja siinä voidaan määrätä näiden asiakirjojen enimmäispituus.

3. Jos ennakkoratkaisupyynnössä viitataan hallintomenettelyyn tai oikeudenkäyntiin, joka on tapahtunut muussa kuin siinä jäsenvaltiossa, jossa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin sijaitsee, unionin tuomioistuin voi kehottaa kyseistä jäsenvaltiota toimittamaan tarpeellisia tarkennuksia kirjallisesti tai istunnossa asianosaisten kuulemiseksi.

4. Välittömästi 1 kohdassa tarkoitetun tiedoksiannon jälkeen ennakkoratkaisupyyntö saatetaan myös niiden perussäännön 23 artiklassa tarkoitettujen osapuolien tietoon, jotka eivät olleet tiedoksiannon vastaanottajia, ja päätös siitä, käsitelläänkö ennakkoratkaisupyyntö kiireellisessä menettelyssä, saatetaan samojen osapuolien tietoon välittömästi 2 kohdassa tarkoitetun tiedoksiannon jälkeen.

5. Perussäännön 23 artiklassa tarkoitetuille osapuolille ilmoitetaan todennäköisestä istuntopäivästä heti, kun se on mahdollista.

6. Jos ennakkoratkaisupyyntöä ei käsitellä kiireellisessä menettelyssä, asian käsittelyä jatketaan perussäännön 23 artiklan määräysten ja asiaa koskevien tämän työjärjestyksen määräysten mukaisesti.

110 artikla

Tiedoksiannot ja ilmoitukset asian käsittelyn kirjallisen vaiheen päätyttyä

1. Kun ennakkoratkaisupyyntö käsitellään kiireellisessä menettelyssä, ennakkoratkaisupyyntö sekä jätetyt kirjelmät ja kirjalliset huomautukset annetaan tiedoksi perussäännön 23 artiklassa tarkoitetuille muille osapuolille kuin 109 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut asianosaiset ja osapuolet. Ennakkoratkaisupyyntöön oheistetaan sen tai mahdollisen tiivistelmän käännös 98 artiklassa määräysten mukaisesti.

2. Kirjelmät ja kirjalliset huomautukset annetaan tiedoksi myös 109 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuille asianosaisille ja muille osapuolille.

3. Istuntopäivästä ilmoitetaan perussäännön 23 artiklassa tarkoitetuille osapuolille edellisissä kohdissa tarkoitettujen tiedoksiantojen yhteydessä.

111 artikla

Asian käsittely ilman kirjallista vaihetta

Nimetty jaosto voi äärimmäisen kiireellisissä tapauksissa päättää, että asia käsitellään ilman 109 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua kirjallista vaihetta.

112 artikla

Pääasian ratkaiseminen

Nimetty jaosto ratkaisee asian julkisasiamiestä kuultuaan.

113 artikla

Ratkaisukokoonpano

1. Nimetty jaosto voi päättää käsitellä asian kolmen tuomarin kokoonpanossa. Tällöin ratkaisukokoonpanoon kuuluu nimetyn jaoston puheenjohtaja, esittelevä tuomari sekä yksi tai tarvittaessa kaksi tuomaria, jotka on nimetyn jaoston kokoonpanoa 108 artiklan 1 kohdan mukaisesti määrättäessä nimetty 28 artiklan 2 kohdassa tarkoitetusta luettelosta ensimmäisinä.

2. Nimetty jaosto voi myös pyytää unionin tuomioistuimelta asian siirtämistä laajempaan ratkaisukokoonpanoon. Kiireellistä menettelyä jatketaan uudessa ratkaisukokoonpanossa tarvittaessa asian käsittelyn suullisen vaiheen uudelleen aloittamisen jälkeen.

114 artikla

Ennakkoratkaisumenettelyn asiakirjojen toimittaminen

Ennakkoratkaisumenettelyn asiakirjat toimitetaan tämän työjärjestyksen 106 artiklan mukaisesti.

4 luku

OIKEUSAPU

115 artikla

Oikeusavun hakeminen

1. Jos pääasian oikeudenkäynnin asianosainen ei kokonaan tai osaksi kykene suorittamaan oikeudenkäynnistä aiheutuvia kuluja, hän voi milloin tahansa hakea oikeusapua.

2. Hakemukseen on liitettävä hakijan taloudellisen aseman arvioimiseksi tarvittavat tiedot ja asiakirjat, kuten toimivaltaisen kansallisen viranomaisen todistus hakijan taloudellisesta asemasta.

3. Jos hakija on jo saanut oikeusapua ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa, hänen on esitettävä kyseisen tuomioistuimen päätös ja täsmennettävä, mitä oikeusapuna jo myönnetyillä rahamäärillä on korvattu.

116 artikla

Oikeusapupäätös

1. Presidentti jakaa oikeusapuhakemuksen heti sen jättämisen jälkeen esittelevälle tuomarille, joka vastaa sen asian valmistelusta, jonka yhteydessä hakemus on tehty.

2. Oikeusavun myöntämisestä kokonaan tai osittain tai sen epäämisestä päättää esittelevän tuomarin ehdotuksesta ja julkisasiamiestä kuultuaan se kolmen tuomarin jaosto, johon esittelevä tuomari on sijoitettu. Tällöin ratkaisukokoonpanoon kuuluu kyseisen jaoston puheenjohtaja, esittelevä tuomari sekä yksi tai tarvittaessa kaksi tuomaria, jotka nimetään 28 artiklan 3 kohdassa tarkoitetusta luettelosta ensimmäisinä sen päivän perusteella, jona esittelevä tuomari saattaa oikeusapuhakemuksen jaoston käsiteltäväksi.

3. Jos esittelevä tuomari ei kuulu mihinkään kolmen tuomarin jaostoon, asiasta päättää samojen määräysten mukaisesti se viiden tuomarin jaosto, johon hänet on sijoitettu. Kyseiseen ratkaisukokoonpanoon kuuluu esittelevän tuomarin lisäksi neljä tuomaria, jotka nimetään tämän työjärjestyksen 28 artiklan 2 kohdassa tarkoitetusta luettelosta sen päivän perusteella, jona esittelevä tuomari saattaa oikeusapuhakemuksen jaoston käsiteltäväksi.

4. Kyseinen ratkaisukokoonpano ratkaisee asian määräyksellä. Jos oikeusapu evätään kokonaan tai osittain, epääminen perustellaan määräyksessä.

117 artikla

Oikeusapuna maksettavat rahamäärät

Jos oikeusapu myönnetään, unionin tuomioistuimen kassasta maksetaan hakijan avustamiseen ja edustamiseen unionin tuomioistuimessa liittyvät kulut ratkaisukokoonpanon mahdollisesti vahvistamissa rajoissa. Hakijan tai hänen edustajansa pyynnöstä näitä kuluja varten voidaan maksaa ennakkoa.

118 artikla

Oikeusavun lakkaaminen

Oikeusapua koskevan hakemuksen ratkaissut ratkaisukokoonpano voi milloin tahansa omasta aloitteestaan tai hakemuksesta määrätä oikeusavun lakkaamaan, jos sen myöntämiseen johtaneet seikat muuttuvat asian käsittelyn aikana.

IV OSASTO

KANTEET

1 luku

ASIANOSAISTEN EDUSTAMINEN

119 artikla

Velvollisuus käyttää oikeudenkäyntiedustajaa

1. Asianosaisia saa edustaa vain heidän asiamiehensä tai asianajajansa.

2. Asiamiesten ja asianajajien on jätettävä kirjaamoon heidän edustamansa asianosaisen antama virallinen asiakirja tai valtakirja.

3. Asianosaisen avustajana tai edustajana toimivan asianajajan on lisäksi jätettävä kirjaamoon todistus, joka osoittaa hänen kelpoisuutensa esiintyä jonkin jäsenvaltion tai muun ETA-sopimuksen osapuolena olevan valtion tuomioistuimissa.

4. Jollei asiakirjoja ole jätetty, kirjaaja asettaa kyseessä olevalle asianosaiselle kohtuullisen määräajan, jossa ne on toimitettava. Jollei asiakirjoja ole toimitettu asetetussa määräajassa, unionin tuomioistuin ratkaisee esittelevää tuomaria ja julkisasiamiestä kuultuaan, jätetäänkö kanne tai kirjelmä tutkimatta tämän menettelyvaatimuksen noudattamatta jättämisen vuoksi.

2 luku

ASIAN KÄSITTELYN KIRJALLINEN VAIHE

120 artikla

Kannekirjelmän sisältö

Perussäännön 21 artiklassa tarkoitetussa kannekirjelmässä on mainittava

a) kantajan nimi ja kotipaikka

b) sen asianosaisen nimi, jota vastaan kanne nostetaan

c) oikeudenkäynnin kohde sekä perusteet ja perustelut, joihin asiassa vedotaan, ja yhteenveto kyseisistä perusteista

d) kantajan vaatimukset

e) tarvittaessa todisteet ja pyynnöt näytön hankkimiseksi.

121 artikla

Tiedoksiantoja varten mainittavat seikat

1. Kannekirjelmässä on mainittava prosessiosoite, johon asiaa koskevat tiedoksiannot voidaan toimittaa. Lisäksi siinä on mainittava henkilö, joka on oikeutettu vastaanottamaan tiedoksiannot ja suostuu niiden vastaanottamiseen.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun prosessiosoitteen lisäksi tai sen sijasta kannekirjelmässä voidaan ilmoittaa, että asianajaja tai asiamies suostuu siihen, että tiedoksiannot toimitetaan hänelle telekopiolaitteella tai muulla teknisellä tiedonsiirtovälineellä.

3. Jos kannekirjelmä ei täytä 1 tai 2 kohdassa määrättyjä vaatimuksia, kaikki asiaa koskevat tiedoksiannot ennen puutteen korjaamista toimitetaan tälle asianosaiselle hänen asiamiehelleen tai asianajajalleen osoitetulla kirjatulla kirjeellä. Tällöin tiedoksianto katsotaan 48 artiklasta poiketen asianmukaisesti toimitetuksi, kun lähetys on jätetty kirjattuna postin kuljetettavaksi unionin tuomioistuimen kotipaikassa.

122 artikla

Kannekirjelmän liitteet

1. Kannekirjelmään on tarvittaessa liitettävä perussäännön 21 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetut asiakirjat.

2. Jos kanne nostetaan SEUT 273 artiklan nojalla, kannekirjelmään on liitettävä jäljennös asianomaisten jäsenvaltioiden välillä tehdystä välityssopimuksesta.

3. Jos kannekirjelmä ei täytä tämän artiklan 1 tai 2 kohdassa määrättyjä vaatimuksia, kirjaaja asettaa kyseessä olevalle asianosaiselle kohtuullisen määräajan edellä mainittujen asiakirjojen toimittamista varten. Jollei puutteita ole korjattu asetetussa määräajassa, unionin tuomioistuin ratkaisee esittelevää tuomaria ja julkisasiamiestä kuultuaan, jätetäänkö kanne tutkimatta näiden menettelyvaatimuksien noudattamatta jättämisen vuoksi.

123 artikla

Kanteen tiedoksi antaminen

Kanne annetaan tiedoksi vastaajalle. Edellä 119 artiklan 4 kohdassa ja 122 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa tiedoksianto toimitetaan sen jälkeen, kun puute on korjattu tai unionin tuomioistuin on päättänyt, etteivät kyseisissä artikloissa mainitut menettelyvaatimukset estä kanteen tutkimista.

124 artikla

Vastinekirjelmän sisältö

1. Vastaajan on toimitettava vastinekirjelmä kahden kuukauden kuluessa kanteen tiedoksi antamisesta. Vastinekirjelmässä on mainittava

a) vastaajan nimi ja kotipaikka

b) perusteet ja perustelut, joihin asiassa vedotaan

c) vastaajan vaatimukset

d) tarvittaessa todisteet ja pyynnöt näytön hankkimiseksi.

2. Vastinekirjelmään sovelletaan 121 artiklaa.

3. Presidentti voi poikkeuksellisesti pidentää 1 kohdassa tarkoitettua määräaikaa vastaajan asianmukaisesti perustellusta pyynnöstä.

125 artikla

Asiakirjojen toimittaminen

Jos Euroopan parlamentti, neuvosto tai Euroopan komissio eivät ole asianosaisina, unionin tuomioistuin toimittaa niille jäljennöksen kannekirjelmästä ja vastinekirjelmästä niiden liiteasiakirjoja lukuun ottamatta, jotta ne voivat todeta, vaaditaanko asiassa SEUT 277 artiklan nojalla, että jotain niiden antamaa säädöstä ei sovelleta.

126 artikla

Kantajan vastaus ja vastaajan vastaus

1. Kannetta ja vastinetta voidaan täydentää kantajan vastauksella ja vastaajan siihen antamalla vastauksella.

2. Presidentti vahvistaa määräajat, joissa kyseiset oikeudenkäyntiasiakirjat on toimitettava. Hän voi täsmentää ne seikat, joita kantajan vastauksessa tai vastaajan vastauksessa olisi käsiteltävä.

3 luku

KANNEPERUSTEET JA TODISTEET

127 artikla

Uudet kanneperusteet

1. Asian käsittelyn kuluessa ei saa vedota uuteen perusteeseen, ellei se perustu asian käsittelyn aikana ilmenneisiin oikeudellisiin seikkoihin ja tosiseikkoihin.

2. Presidentti voi esittelevän tuomarin ehdotuksesta ja julkisasiamiestä kuultuaan asettaa vastapuolelle määräajan uuteen perusteeseen vastaamiseksi, vaikka kysymys tämän perusteen tutkittavaksi ottamisesta ratkaistaisiin myöhemmin.

128 artikla

Todisteet ja pyynnöt näytön hankkimiseksi

1. Asianosaiset voivat vielä kantajan vastauksessa ja vastaajan vastauksessa esittää lausumiensa tueksi uusia todisteita tai pyytää näytön hankkimista. Asianosaisten on tällöin perusteltava, miksei niitä ole esitetty aikaisemmin.

2. Asianosaiset voivat poikkeuksellisesti esittää todisteita tai pyytää näytön hankkimista vielä asian käsittelyn kirjallisen vaiheen päättymisen jälkeen. Asianosaisten on tällöin perusteltava, miksei niitä ole esitetty aikaisemmin. Presidentti voi esittelevän tuomarin ehdotuksesta ja julkisasiamiestä kuultuaan asettaa vastapuolelle määräajan mielipiteen lausumiseen kyseisistä todisteista.

4 luku

VÄLIINTULO

129 artikla

Väliintulon tarkoitus ja vaikutukset

1. Väliintulon tarkoituksena voi olla ainoastaan jonkin asianosaisen vaatimusten tukeminen kokonaan tai osittain. Väliintulijalla ei ole asianosaisille kuuluvia menettelyllisiä oikeuksia eikä siten erityisesti oikeutta pyytää istunnon pitämistä.

2. Väliintulo liittyy pääasian oikeudenkäyntiin. Väliintulo raukeaa, jos asia poistetaan unionin tuomioistuimen rekisteristä, kanne peruutetaan, asianosaiset sopivat asian tai kanne jätetään tutkimatta.

3. Väliintulijan on hyväksyttävä asia sellaisena kuin se on väliintulohetkellä.

4. Väliintulohakemus, joka on esitetty 130 artiklassa tarkoitetun määräajan päätyttyä mutta ennen 60 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua päätöstä asian käsittelyn suullisen vaiheen aloittamisesta, voidaan käsitellä. Jos presidentti tällöin hyväksyy väliintulon, väliintulija saa esittää huomautuksensa istunnossa asianosaisten kuulemiseksi, jos sellainen pidetään.

130 artikla

Väliintulohakemus

1. Väliintulohakemus on tehtävä kuuden viikon kuluessa 21 artiklan 4 kohdassa tarkoitetun tiedonannon julkaisemisesta.

2. Väliintulohakemuksessa on mainittava

a) asia

b) asianosaiset

c) väliintulijan nimi ja kotipaikka

d) vaatimukset, joiden tukemiseksi väliintulija tekee väliintulohakemuksensa

e) selostus seikoista, joihin väliintulo-oikeus perustuu, jos hakemus tehdään perussäännön 40 artiklan toisen tai kolmannen kohdan perusteella.

3. Väliintulijan on käytettävä oikeudenkäyntiedustajaa perussäännön 19 artiklan määräysten mukaisesti.

4. Tämän työjärjestyksen 119, 121 ja 122 artiklaa sovelletaan vastaavasti.

131 artikla

Väliintulohakemuksen ratkaiseminen

1. Väliintulohakemus annetaan tiedoksi asianosaisille, jotta nämä voivat esittää mahdolliset kirjalliset tai suulliset huomautuksensa hakemuksen johdosta.

2. Jos hakemus on tehty perussäännön 40 artiklan ensimmäisen tai kolmannen kohdan perusteella, väliintulo hyväksytään presidentin päätöksellä ja väliintulijan tietoon saatetaan kaikki asianosaisille tiedoksi annetut oikeudenkäyntiasiakirjat, jolleivät asianosaiset ole esittäneet väliintulohakemuksen johdosta huomautuksia kymmenen päivän kuluessa 1 kohdassa tarkoitetusta tiedoksiannosta tai ilmoittaneet samassa määräajassa sellaisista salassa pidettävistä tai luottamuksellisista asiakirjoista, joiden saattaminen väliintulijan tietoon voisi vahingoittaa asianosaisten etuja.

3. Muissa tapauksissa presidentti ratkaisee väliintulohakemuksen määräyksellä tai siirtää hakemuksen unionin tuomioistuimen ratkaistavaksi.

4. Jos väliintulohakemus hyväksytään, väliintulijalle toimitetaan kaikki asianosaisille tiedoksi annetut oikeudenkäyntiasiakirjat lukuun ottamatta mahdollisia salassa pidettäviä tai luottamuksellisia asiakirjoja, jotka jätetään toimitettavien oikeudenkäyntiasiakirjojen ulkopuolelle 3 kohdan nojalla.

132 artikla

Kirjelmien toimittaminen

1. Väliintulija voi toimittaa väliintulokirjelmän yhden kuukauden kuluessa edellisessä artiklassa tarkoitettujen oikeudenkäyntiasiakirjojen toimittamisesta. Presidentti voi pidentää tätä määräaikaa väliintulijan asianmukaisesti perustellusta pyynnöstä.

2. Väliintulokirjelmässä on mainittava

a) väliintulijan vaatimukset, joilla tuetaan kokonaan tai osaksi jonkin asianosaisen vaatimuksia

b) oikeudelliset perusteet ja perustelut, joihin väliintulija vetoaa

c) tarvittaessa todisteet ja pyynnöt näytön hankkimiseksi.

3. Kun väliintulokirjelmä on jätetty, presidentti vahvistaa tarvittaessa määräajan, jonka kuluessa asianosaiset voivat vastata kirjelmään.

5 luku

NOPEUTETTU MENETTELY

133 artikla

Nopeutetusta menettelystä päättäminen

1. Kantajan tai vastaajan pyynnöstä unionin tuomioistuimen presidentti voi vastapuolta, esittelevää tuomaria ja julkisasiamiestä kuultuaan päättää, että asia käsitellään tämän työjärjestyksen määräyksistä poiketen nopeutetussa menettelyssä, jos asian laatu edellyttää sen käsittelemistä mahdollisimman nopeasti.

2. Pyyntö asian käsittelemisestä nopeutetussa menettelyssä on tehtävä erillisellä asiakirjalla kanteen tai vastineen jättämisen yhteydessä.

3. Presidentti voi poikkeuksellisesti päättää asiasta myös omasta aloitteestaan asianosaisia, esittelevää tuomaria ja julkisasiamiestä kuultuaan.

134 artikla

Asian käsittelyn kirjallinen vaihe

1. Nopeutettua menettelyä sovellettaessa kannetta ja vastinetta voidaan täydentää vastauksella ainoastaan, jos presidentti esittelevää tuomaria ja julkisasiamiestä kuultuaan pitää sitä tarpeellisena.

2. Väliintulija voi toimittaa väliintulokirjelmän vain, jos presidentti esittelevää tuomaria ja julkisasiamiestä kuultuaan pitää sitä tarpeellisena.

135 artikla

Asian käsittelyn suullinen vaihe

1. Presidentti määrää istuntopäivän heti vastinekirjelmän toimittamisen jälkeen tai, jos päätös asian käsittelystä nopeutetussa menettelyssä tehdään vasta vastinekirjelmän toimittamisen jälkeen, heti kyseisen päätöksen tekemisen jälkeen, ja istuntopäivä ilmoitetaan välittömästi asianosaisille. Presidentti voi siirtää istuntopäivää myöhemmäksi, jos asiassa on ryhdyttävä selvittämistoimiin tai siirtäminen on tarpeen prosessinjohtotoimien vuoksi.

2. Asianosaiset saavat asian käsittelyn suullisen vaiheen aikana täydentää perustelujaan ja esittää todisteita tai pyytää näytön hankkimista, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 127 ja 128 artiklan soveltamista. Asianosaisten on tällöin perusteltava, miksei niitä ole esitetty aikaisemmin.

136 artikla

Pääasian ratkaiseminen

Unionin tuomioistuin ratkaisee asian julkisasiamiestä kuultuaan.

6 luku

OIKEUDENKÄYNTIKULUT

137 artikla

Ratkaisu oikeudenkäyntikuluista

Ratkaisu oikeudenkäyntikuluista annetaan tuomiossa tai määräyksessä, jolla asia lopullisesti ratkaistaan.

138 artikla

Pääsäännöt kuluvastuun kohdentumisesta

1. Asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut.

2. Jos hävinneitä asianosaisia on useita, unionin tuomioistuin ratkaisee, miten kulut on jaettava näiden asianosaisten kesken.

3. Jos asiassa osa vaatimuksista ratkaistaan toisen asianosaisen ja osa toisen asianosaisen hyväksi, kukin asianosainen vastaa omista kuluistaan. Unionin tuomioistuin voi kuitenkin päättää, että asianosainen vastaa omien kulujensa lisäksi osasta toisen asianosaisen kuluja, jos tämä on perusteltua asiassa ilmenneiden seikkojen vuoksi.

139 artikla

Tarpeettomasti tai haitantekona aiheutetut kulut

Unionin tuomioistuin voi velvoittaa myös asian voittaneen asianosaisen korvaamaan vastapuolelle aiheuttamansa kulut, jotka unionin tuomioistuin katsoo aiheutetuiksi tarpeettomasti tai haitantekona.

140 artikla

Väliintulijoiden oikeudenkäyntikulut

1. Jäsenvaltiot ja toimielimet, jotka ovat asiassa väliintulijoina, vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

2. Muut ETA-sopimuksen osapuolina olevat valtiot kuin jäsenvaltiot sekä EFTAn valvontaviranomainen, jotka ovat asiassa väliintulijoina, vastaavat samoin omista oikeudenkäyntikuluistaan.

3. Unionin tuomioistuin voi määrätä, että muu kuin edellisissä kohdissa mainittu väliintulija vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

141 artikla

Oikeudenkäyntikulut kanteen peruuttamisen yhteydessä

1. Asianosainen, joka peruuttaa kanteensa, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli sitä vaatii peruuttamista koskevissa huomautuksissaan.

2. Kanteensa peruuttavan asianosaisen pyynnöstä vastapuoli velvoitetaan kuitenkin korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos se vastapuolen menettelyn vuoksi katsotaan kohtuulliseksi.

3. Jos asianosaiset sopivat oikeudenkäyntikuluista, ratkaisu oikeudenkäyntikuluista tehdään sopimuksen mukaisesti.

4. Jollei oikeudenkäyntikulujen korvaamista vaadita, kukin asianosainen vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

142 artikla

Oikeudenkäyntikulut lausunnon antamisen rauetessa

Jos lausunnon antaminen asiassa raukeaa, unionin tuomioistuin määrää oikeudenkäyntikuluista harkintansa mukaan.

143 artikla

Oikeudenkäyntimaksut

Asian käsittely unionin tuomioistuimessa on maksutonta, jollei seuraavista määräyksistä muuta johdu:

a) jos unionin tuomioistuimelle on aiheutunut kustannuksia, jotka olisi voitu välttää, se voi julkisasiamiestä kuultuaan velvoittaa kustannukset aiheuttaneen asianosaisen korvaamaan ne

b) jos asianosaisen pyynnöstä on otettu jäljennöksiä tai tehty käännöksiä, joista kirjaaja katsoo aiheutuneen ylimääräisiä kustannuksia, tämän asianosaisen on korvattava ne 22 artiklassa tarkoitetun kirjaamon hinnaston mukaisesti.

144 artikla

Korvattavat kulut

Korvattavia oikeudenkäyntikuluja ovat edellisen artiklan määräysten soveltamista rajoittamatta

a) todistajille ja asiantuntijoille tämän työjärjestyksen 73 artiklan mukaisesti maksettavat rahamäärät

b) asianosaisille asian käsittelystä aiheutuneet välttämättömät kustannukset, erityisesti matka- ja oleskelukulut sekä asiamiehen, avustajan tai asianajajan palkkio.

145 artikla

Oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskeva riita

1. Jos oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta syntyy riita, asian ratkaisee määräyksellä asianosaisen pyynnöstä, vastapuolen esitettyä huomautuksensa ja julkisasiamiestä kuultuaan se kolmen tuomarin jaosto, johon asian käsittelyyn osallistunut esittelevä tuomari on sijoitettu. Tällöin ratkaisukokoonpanoon kuuluu kyseisen jaoston puheenjohtaja, esittelevä tuomari sekä yksi tai tarvittaessa kaksi tuomaria, jotka nimetään 28 artiklan 3 kohdassa tarkoitetusta luettelosta ensimmäisinä sen päivän perusteella, jona esittelevä tuomari saattaa riidan jaoston käsiteltäväksi.

2. Jos esittelevä tuomari ei kuulu mihinkään kolmen tuomarin jaostoon, asiasta päättää samojen edellytysten mukaisesti se viiden tuomarin jaosto, johon hänet on sijoitettu. Ratkaisukokoonpanoon kuuluu esittelevän tuomarin lisäksi neljä tuomaria, jotka nimetään 28 artiklan 2 kohdassa tarkoitetusta luettelosta sen päivän perusteella, jona esittelevä tuomari saattaa riidan jaoston käsiteltäväksi.

3. Asianosaiset voivat täytäntöönpanoa varten pyytää oikeaksi todistetun jäljennöksen määräyksestä.

146 artikla

Maksujen suorittaminen

1. Unionin tuomioistuimen kassa ja sen velalliset suorittavat maksunsa euroina.

2. Jos korvattavat kulut ovat aiheutuneet muuna valuuttana kuin euroina tai jos korvauksen perusteena olevat toimenpiteet on toteutettu maassa, jonka valuutta ei ole euro, rahamäärien muuntamisessa noudatetaan Euroopan keskuspankin viitekurssia maksupäivänä.

7 luku

SOVINTO, KANTEEN PERUUTTAMINEN, LAUSUNNON ANTAMISEN RAUKEAMINEN JA OIKEUDENKÄYNTIVÄITTEET

147 artikla

Sovinto

1. Jos asianosaiset tekevät asiassa sovinnon ennen unionin tuomioistuimen ratkaisun antamista ja ilmoittavat unionin tuomioistuimelle luopuvansa kaikista vaatimuksistaan, presidentti määrää asian poistettavaksi rekisteristä ja tekee ratkaisun oikeudenkäyntikuluista 141 artiklan mukaisesti ottaen huomioon asianosaisten tätä koskevat mahdolliset ehdotukset.

2. Tätä määräystä ei sovelleta SEUT 263 ja SEUT 265 artiklassa tarkoitettuihin kanteisiin.

148 artikla

Kanteen peruuttaminen

Jos kantaja ilmoittaa unionin tuomioistuimelle kirjallisesti tai istunnossa peruuttavansa kanteensa, presidentti määrää asian poistettavaksi rekisteristä ja tekee ratkaisun oikeudenkäyntikuluista 141 artiklan mukaisesti.

149 artikla

Lausunnon antamisen raukeaminen

Jos unionin tuomioistuin toteaa, että kanne on menettänyt tarkoituksensa eikä lausunnon antamiseen ole enää aihetta, unionin tuomioistuin voi omasta aloitteestaan esittelevän tuomarin ehdotuksesta sekä asianosaisia ja julkisasiamiestä kuultuaan milloin tahansa ratkaista asian perustellulla määräyksellä. Unionin tuomioistuin tekee ratkaisun oikeudenkäyntikuluista.

150 artikla

Ehdottoman prosessinedellytyksen puuttuminen

Unionin tuomioistuin voi omasta aloitteestaan esittelevän tuomarin ehdotuksesta sekä asianosaisia ja julkisasiamiestä kuultuaan milloin tahansa ratkaista perustellulla määräyksellä, onko kanne jätettävä tutkimatta ehdottoman prosessinedellytyksen puuttumisen vuoksi.

151 artikla

Oikeudenkäyntiväitteet

1. Asianosaisen, joka pyytää unionin tuomioistuinta ratkaisemaan pääasian käsittelyä aloittamatta oikeudenkäyntiväitteen tai muun oikeudenkäyntimenettelyyn liittyvän seikan, on esitettävä hakemuksensa erillisellä asiakirjalla.

2. Hakemuksessa on esitettävä ne perusteet ja perustelut, joihin vedotaan, sekä vaatimukset, ja siihen on liitettävä asiakirjat, joihin hakemuksen tueksi vedotaan.

3. Heti hakemuksen toimittamisen jälkeen presidentti asettaa määräajan, jonka kuluessa vastapuoli voi esittää kirjallisesti perusteensa ja vaatimuksensa.

4. Jollei unionin tuomioistuin toisin päätä, hakemus käsitellään sen jälkeen suullisessa menettelyssä.

5. Julkisasiamiestä kuultuaan unionin tuomioistuin ratkaisee hakemuksen mahdollisimman nopeasti tai, jos se on erityisestä syystä aiheellista, lykkää sen ratkaistavaksi pääasian yhteydessä.

6. Jos unionin tuomioistuin hylkää hakemuksen tai lykkää sen ratkaistavaksi pääasian yhteydessä, presidentti asettaa uudet määräajat asian käsittelyn jatkamiseksi.

8 luku

YKSIPUOLINEN TUOMIO

152 artikla

Yksipuolinen tuomio

1. Jos asianmukaisesti haastettu vastaaja ei vastaa kanteeseen menettelyvaatimuksia ja määräaikaa koskevien määräysten mukaisesti, kantaja voi vaatia, että unionin tuomioistuin hyväksyy hänen vaatimuksensa yksipuolisella tuomiolla.

2. Vaatimus annetaan tiedoksi vastaajalle. Unionin tuomioistuin voi pyynnöstä päättää aloittaa asian käsittelyn suullisen vaiheen.

3. Ennen yksipuolisen tuomion antamista unionin tuomioistuin tutkii julkisasiamiestä kuultuaan kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset ja tarkastaa, onko menettelyvaatimukset täytetty asianmukaisesti ja ovatko kantajan vaatimukset ilmeisesti perusteltuja. Unionin tuomioistuin voi toteuttaa prosessinjohtotoimia tai määrätä asian selvittämistoimia.

4. Yksipuolinen tuomio on täytäntöönpanokelpoinen. Unionin tuomioistuin voi kuitenkin määrätä täytäntöönpanon lykättäväksi siihen asti, kunnes se on ratkaissut 156 artiklan mukaisesti tehdyn takaisinsaantihakemuksen, tai määrätä täytäntöönpanon edellytykseksi vakuuden, jonka suuruus ja muut ehdot vahvistetaan olosuhteet huomioon ottaen; vakuus palautetaan, jos takaisinsaantihakemusta ei tehdä tai se hylätään.

9 luku

ANNETTUUN TUOMIOON TAI MÄÄRÄYKSEEN KOHDISTUVAT PYYNNÖT JA HAKEMUKSET

153 artikla

Toimivaltainen ratkaisukokoonpano

1. Tässä luvussa tarkoitetut pyynnöt ja hakemukset, 159 artiklassa tarkoitettuja pyyntöjä lukuun ottamatta, jaetaan esittelevälle tuomarille, joka on vastannut sen asian valmistelusta, johon pyyntö tai hakemus liittyy, ja ne annetaan sen ratkaisukokoonpanon käsiteltäväksi, joka on ratkaissut kyseisen asian.

2. Jos esittelevä tuomari on estynyt, unionin tuomioistuimen presidentti jakaa tässä luvussa tarkoitetun pyynnön tai hakemuksen jollekin niistä tuomareista, jotka kuuluivat ratkaisukokoonpanoon, joka on ratkaissut asian, jota pyyntö tai hakemus koskee.

3. Jos perussäännön 17 artiklassa määrättyä päätösvaltaista jäsenmäärää ei enää ole muutoin saatavilla, unionin tuomioistuin antaa pyynnön tai hakemuksen esittelevän tuomarin ehdotuksesta ja julkisasiamiestä kuultuaan uuden ratkaisukokoonpanon käsiteltäväksi.

154 artikla

Virheen korjaaminen

1. Unionin tuomioistuin voi korjata kirjoitus- tai laskuvirheen tai muun selvän virheen omasta aloitteestaan tai asianosaisen pyynnöstä, joka on tehtävä kahden viikon kuluessa tuomion julistamisesta tai määräyksen tiedoksi antamisesta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tuomioiden ja määräysten tulkintaa koskevien määräysten soveltamista.

2. Jos korjauspyyntö koskee tuomiolauselmaa tai määräysosaa tai niiden kannalta välttämätöntä perustelujen osaa, asianosaiset voivat kirjaajan heille antaman asianmukaisen ilmoituksen jälkeen esittää kirjallisia huomautuksia presidentin asettamassa määräajassa.

3. Unionin tuomioistuin ratkaisee asian julkisasiamiestä kuultuaan.

4. Korjausta koskevan määräyksen taltio liitetään korjatun ratkaisun taltioon. Määräyksestä tehdään merkintä korjatun ratkaisun taltioon.

155 artikla

Ratkaisun täydentäminen

1. Jos unionin tuomioistuin on jättänyt lausumatta tietystä vaatimuksesta tai oikeudenkäyntikuluista, asianosaisen on siihen vedotakseen saatettava asia unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi hakemuksella, joka on tehtävä kuukauden kuluessa ratkaisun tiedoksi antamisesta.

2. Hakemus annetaan tiedoksi vastapuolelle, ja presidentti asettaa määräajan, jonka kuluessa vastapuoli voi esittää kirjalliset huomautuksensa.

3. Huomautusten esittämisen jälkeen unionin tuomioistuin ratkaisee julkisasiamiestä kuultuaan samanaikaisesti, otetaanko hakemus tutkittavaksi ja hyväksytäänkö se.

156 artikla

Takaisinsaanti

1. Yksipuoliseen tuomioon saa hakea takaisinsaantia perussäännön 41 artiklan mukaisesti.

2. Takaisinsaantia on haettava yhden kuukauden kuluessa yksipuolisen tuomion tiedoksi antamisesta, ja hakemus on tehtävä tämän työjärjestyksen 120–122 artiklassa määrättyjen muotovaatimusten mukaisesti.

3. Kun takaisinsaantihakemus on annettu tiedoksi, presidentti asettaa määräajan, jonka kuluessa vastapuoli voi esittää kirjalliset huomautuksensa.

4. Asian käsittelyä jatketaan tämän työjärjestyksen 59–92 artiklan mukaisesti.

5. Unionin tuomioistuin ratkaisee asian tuomiolla, johon ei saa hakea takaisinsaantia.

6. Tuomion taltio liitetään yksipuolisen tuomion taltioon. Takaisinsaantihakemuksen johdosta annetusta tuomiosta tehdään merkintä yksipuolisen tuomion taltioon.

157 artikla

Kolmannen osapuolen kantelu

1. Perussäännön 42 artiklan nojalla tehtyyn kolmannen osapuolen kanteluun, jossa vaaditaan asian käsittelemistä uudelleen, sovelletaan tämän työjärjestyksen 120–122 artiklan määräyksiä. Kantelukirjelmässä on lisäksi mainittava

a) tuomio tai määräys, josta kannellaan

b) millä tavoin ratkaisu, josta kannellaan, loukkaa kantelijan oikeuksia

c) syyt, joiden vuoksi kantelija ei ole voinut osallistua asian käsittelyyn.

2. Kantelu on tehtävä kaikkia oikeudenkäynnin asianosaisia vastaan.

3. Kantelu on tehtävä kahden kuukauden kuluessa ratkaisun julkaisemisesta *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

4. Kantelun kohteena olevan ratkaisun täytäntöönpano voidaan kantelijan vaatimuksesta määrätä lykättäväksi. Tällöin sovelletaan tämän osaston 10 luvun määräyksiä.

5. Kantelun kohteena olevaa ratkaisua muutetaan siltä osin kuin kantelu hyväksytään.

6. Kolmannen osapuolen kantelun johdosta annetun tuomion taltio liitetään kantelun kohteena olevan ratkaisun taltioon. Kantelun johdosta annetusta tuomiosta tehdään merkintä kantelun kohteena olevan ratkaisun taltioon.

158 artikla

Ratkaisujen tulkinta

1. Jos tuomio tai määräys on epäselvä sisällykseltään tai ulottuvuudeltaan, perussäännön 43 artiklan mukaan unionin tuomioistuin tulkitsee sitä sellaisen asianosaisen tai unionin toimielimen pyynnöstä, joka osoittaa sen koskevan etuaan.

2. Tulkintaa koskeva pyyntö on tehtävä kahden vuoden kuluessa tuomion julistamisesta tai määräyksen tiedoksi antamisesta.

3. Tulkintaa koskeva pyyntö on tehtävä tämän työjärjestyksen 120–122 artiklan määräysten mukaisesti. Siinä on lisäksi mainittava

a) ratkaisu, jota pyyntö koskee

b) ne ratkaisun osat, joiden tulkintaa pyydetään.

4. Pyyntö on tehtävä kaikkia niitä asianosaisia vastaan, joita tulkintapyynnön kohteena oleva ratkaisu koskee.

5. Unionin tuomioistuin ratkaisee asian varattuaan asianosaisille tilaisuuden esittää huomautuksensa ja kuultuaan julkisasiamiestä.

6. Tulkintaratkaisun taltio liitetään tulkitun ratkaisun taltioon. Tulkintaratkaisusta tehdään merkintä tulkitun ratkaisun taltioon.

159 artikla

Tuomion tai määräyksen purkaminen

1. Unionin tuomioistuimen ratkaisun purkamista saadaan perussäännön 44 artiklan mukaisesti hakea vain, jos tietoon tulee merkitykseltään ratkaiseva tosiseikka, joka ei ole ollut unionin tuomioistuimen eikä purkamista hakevan asianosaisen tiedossa ennen tuomion julistamista tai määräyksen tiedoksi antamista.

2. Purkamista on haettava kolmen kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona hakija sai tiedon purkamista koskevan hakemuksen perusteena olevasta tosiseikasta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta perussäännön 44 artiklan kolmannessa kohdassa määrätyn kymmenen vuoden määräajan soveltamista.

3. Purkamista koskevaan hakemukseen sovelletaan tämän työjärjestyksen 120–122 artiklan määräyksiä. Hakemuksessa on lisäksi mainittava

a) tuomio tai määräys, jonka purkamista haetaan

b) miltä osin ratkaisun purkamista haetaan

c) hakemuksen perusteena olevat tosiseikat

d) todisteet sellaisten tosiseikkojen olemassaolosta, joiden vuoksi ratkaisu on syytä purkaa, ja 2 kohdassa tarkoitettujen määräaikojen noudattamisesta.

4. Purkamista koskeva hakemus on tehtävä kaikkia niitä vastaan, jotka ovat asianosaisina ratkaisussa, jonka purkamista haetaan.

5. Unionin tuomioistuin ratkaisee julkisasiamiestä kuultuaan ja asianosaisten kirjalliset huomautukset vastaanotettuaan määräyksellä, otetaanko hakemus tutkittavaksi, mutta tämä määräys ei vaikuta pääasiassa annettavaan ratkaisuun.

6. Jos unionin tuomioistuin päättää ottaa hakemuksen tutkittavaksi, se jatkaa pääasian käsittelyä ja ratkaisee asian tuomiolla tämän työjärjestyksen määräysten mukaisesti.

7. Tuomion, jolla ratkaisu on purettu, taltio liitetään puretun ratkaisun taltioon. Purkamista koskevasta tuomiosta tehdään merkintä puretun ratkaisun taltioon.

10 luku

TÄYTÄNTÖÖNPANON LYKKÄÄMINEN JA MUUT VÄLITOIMET

160 artikla

Täytäntöönpanon lykkäämistä tai välitoimia koskeva hakemus

1. Hakemus toimielimen toteuttaman toimen täytäntöönpanon lykkäämiseksi SEUT 278 ja SEA 157 artiklan mukaisesti otetaan tutkittavaksi ainoastaan, jos hakija on nostanut tästä toimesta kanteen unionin tuomioistuimessa.

2. SEUT 279 artiklan mukaisia muita välitoimia koskeva hakemus otetaan tutkittavaksi ainoastaan, jos sen on tehnyt unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi saatetun asian asianosainen ja jos se liittyy tähän asiaan.

3. Edellisissä kohdissa tarkoitetuissa hakemuksissa on ilmoitettava oikeudenkäynnin kohde ja seikat, joiden vuoksi asia on kiireellinen, sekä ne tosiseikat ja oikeudelliset perusteet, joiden vuoksi haetun välitoimen määrääminen on ilmeisesti perusteltua.

4. Hakemus on tehtävä erillisellä asiakirjalla noudattaen tämän työjärjestyksen 120–122 artiklan määräyksiä.

5. Hakemus annetaan tiedoksi vastapuolelle, joka voi esittää kirjallisia tai suullisia huomautuksia presidentin asettamassa lyhyessä määräajassa.

6. Presidentti harkitsee, onko tarpeen määrätä asian selvittämistoimia.

7. Presidentti voi hyväksyä hakemuksen jo ennen kuin vastapuoli on esittänyt huomautuksensa. Tällöin välitoimea voidaan myöhemmin muuttaa tai se voidaan peruuttaa myös unionin tuomioistuimen aloitteesta.

161 artikla

Hakemuksen ratkaiseminen

1. Presidentti ratkaisee hakemuksen itse tai siirtää sen välittömästi unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi.

2. Jos presidentti on estynyt, sovelletaan tämän työjärjestyksen 10 ja 13 artiklan määräyksiä.

3. Jos hakemus on siirretty unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi, unionin tuomioistuin ratkaisee sen julkisasiamiestä kuultuaan välittömästi.

162 artikla

Täytäntöönpanon lykkäämistä tai välitoimia koskeva määräys

1. Hakemus ratkaistaan perustellulla määräyksellä, johon ei saa hakea muutosta. Määräys annetaan välittömästi tiedoksi asianosaisille.

2. Määräyksen täytäntöönpanon edellytyksenä voidaan vaatia, että hakija asettaa vakuuden, jonka suuruus ja muut ehdot vahvistetaan olosuhteet huomioon ottaen.

3. Määräyksessä voidaan vahvistaa päivä, jona välitoimen voimassaolo päättyy. Muussa tapauksessa välitoimen voimassaolo päättyy, kun tuomio, jolla asia lopullisesti ratkaistaan, julistetaan.

4. Määräys on väliaikainen, eikä se millään tavoin vaikuta unionin tuomioistuimen ratkaisuun pääasiassa.

163 artikla

Olosuhteiden muuttuminen

Asianosaisen hakemuksesta määräystä voidaan milloin tahansa muuttaa tai se voidaan peruuttaa olosuhteiden muuttumisen vuoksi.

164 artikla

Uusi hakemus

Välitoimea koskevan hakemuksen hylkääminen ei estä sen tehnyttä asianosaista tekemästä uutta hakemusta, joka perustuu uusiin tosiseikkoihin.

165 artikla

SEUT 280, SEUT 299 tai SEA 164 artiklan mukaisesti tehty hakemus

1. Tämän luvun määräyksiä sovelletaan unionin tuomioistuimen ratkaisun taikka neuvoston, Euroopan komission tai Euroopan keskuspankin toimen täytäntöönpanon lykkäämistä koskevaan hakemukseen, joka on tehty SEUT 280, SEUT 299 tai SEA 164 artiklan mukaisesti.

2. Määräyksessä, jolla hakemus hyväksytään, vahvistetaan tarvittaessa päivä, jona välitoimen voimassaolo päättyy.

166 artikla

SEA 81 artiklan mukaisesti tehty pyyntö

1. SEA 81 artiklan kolmannessa ja neljännessä kohdassa tarkoitetussa pyynnössä on mainittava

a) valvontaan määrättyjen henkilöiden ja yritysten nimi ja kotipaikka

b) valvonnan kohde ja tarkoitus.

2. Presidentti ratkaisee asian määräyksellä. Tällöin sovelletaan tämän työjärjestyksen 162 artiklan määräyksiä.

3. Jos presidentti on estynyt, sovelletaan tämän työjärjestyksen 10 ja 13 artiklaa.

V OSASTO

MUUTOKSENHAKU UNIONIN YLEISEN TUOMIOISTUIMEN RATKAISUIHIN

1 luku

VALITUKSEN MUOTO, SISÄLTÖ JA VAATIMUKSET

167 artikla

Valituksen tekeminen

1. Valitus tehdään jättämällä valituskirjelmä unionin tuomioistuimen tai unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon.

2. Unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamo toimittaa välittömästi unionin tuomioistuimen kirjaamoon ensimmäisen oikeusasteen oikeudenkäyntiasiakirjat ja tarvittaessa valituskirjelmän.

168 artikla

Valituskirjelmän sisältö

1. Valituskirjelmässä on mainittava

a) valittajan nimi ja kotipaikka

b) unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisu, josta valitetaan

c) unionin yleisessä tuomioistuimessa käsitellyn asian muut asianosaiset

d) oikeudelliset perusteet ja perustelut, joihin vedotaan, sekä yhteenveto perusteista

e) valittajan vaatimukset.

2. Muutoksenhakumenettelyssä sovelletaan tämän työjärjestyksen 119 ja 121 artiklaa sekä 122 artiklan 1 kohtaa.

3. Valituskirjelmässä on mainittava päivä, jona ratkaisu, josta valitetaan, on annettu tiedoksi valittajalle.

4. Jos valituskirjelmä ei täytä tämän artiklan 1–3 kohdassa määrättyjä vaatimuksia, kirjaaja asettaa kyseessä olevalle asianosaiselle kohtuullisen määräajan valituskirjelmässä olevien puutteiden korjaamista varten. Jollei puutteita ole korjattu asetetussa määräajassa, unionin tuomioistuin ratkaisee esittelevää tuomaria ja julkisasiamiestä kuultuaan, jätetäänkö valitus tutkimatta näiden menettelyvaatimuksien noudattamatta jättämisen vuoksi.

169 artikla

Valituksessa esitettävät vaatimukset, oikeudelliset perusteet ja perustelut

1. Valituksessa voidaan vaatia unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun tuomiolauselmaan tai määräysosaan sisältyvän lopputuloksen kumoamista kokonaan tai osittain.

2. Oikeudellisissa perusteluissa ja perusteissa, joihin vedotaan, on yksilöitävä täsmällisesti, mitkä unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun perustelujen kohdat riitautetaan.

170 artikla

Valituksen hyväksymisen seurauksia koskevat vaatimukset

1. Muutoksenhaussa voidaan vaatia valituksen hyväksymisen seuraukseksi ensimmäisessä oikeusasteessa esitettyjen vaatimusten hyväksymistä kokonaan tai osittain, mutta ei esittää uusia vaatimuksia. Muutoksenhaussa ei voida muuttaa oikeudenkäynnin kohdetta siitä, mikä se oli unionin yleisessä tuomioistuimessa.

2. Jos valittaja vaatii, että valituksen kohteena olevan ratkaisun kumoamisen johdosta asia palautetaan unionin yleiseen tuomioistuimeen, valittajan on selostettava, miksi asia ei ole ratkaisukelpoinen unionin tuomioistuimessa.

2 luku

VASTINE, VALITTAJAN VASTAUS JA VASTINEEN ANTAJAN VASTAUS

171 artikla

Valituksen tiedoksi antaminen

1. Valitus annetaan tiedoksi unionin yleisessä tuomioistuimessa käsitellyn asian muille asianosaisille.

2. Tämän työjärjestyksen 168 artiklan 4 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa tiedoksianto toimitetaan sen jälkeen, kun puute on korjattu tai unionin tuomioistuin on päättänyt, etteivät kyseisissä artikloissa mainitut muotovaatimukset estä valituksen tutkimista.

172 artikla

Oikeus vastineen jättämiseen

Unionin yleisessä tuomioistuimessa käsitellyn asian asianosainen, jonka etujen mukaista on, että valitus hyväksytään, hylätään tai jätetään tutkimatta, voi toimittaa vastineen kahden kuukauden kuluessa valituksen tiedoksi antamisesta. Tätä määräaikaa ei voida pidentää.

173 artikla

Vastinekirjelmän sisältö

1. Vastinekirjelmässä on mainittava

a) vastineen antajan nimi ja kotipaikka

b) päivä, jona valitus on annettu tiedoksi vastineen antajalle

c) oikeudelliset perusteet ja perustelut, joihin vedotaan

d) vaatimukset.

2. Vastineeseen sovelletaan tämän työjärjestyksen 119 ja 121 artiklaa.

174 artikla

Vastineessa esitettävät vaatimukset

Vastineessa voidaan vaatia valituksen hyväksymistä, hylkäämistä tai tutkimatta jättämistä kokonaan tai osittain.

175 artikla

Valittajan vastaus ja vastineen antajan vastaus

1. Valitusta ja siihen annettua vastinetta voidaan täydentää valittajan vastauksella ja vastineen antajan vastauksella vain, jos valittaja on seitsemän päivän kuluessa vastineen tiedoksi antamisesta esittänyt siitä asianmukaisesti perustellun pyynnön ja presidentti esittelevää tuomaria ja julkisasiamiestä kuultuaan pitää sitä tarpeellisena erityisesti siksi, että valittaja saa tilaisuuden ottaa kantaa oikeudenkäyntiväitteeseen tai sellaisiin uusiin seikkoihin, joihin vastineessa on vedottu.

2. Presidentti asettaa määräajan, jossa valittajan vastaus on toimitettava, ja sen tiedoksi antamisen yhteydessä määräajan, jossa vastineen antajan vastaus on toimitettava. Presidentti voi rajoittaa näiden kirjelmien sivumäärää ja niissä käsiteltäviä asioita.

3 luku

LIITÄNNÄISVALITUKSEN MUOTO, SISÄLTÖ JA VAATIMUKSET

176 artikla

Liitännäisvalitus

1. Tämän työjärjestyksen 172 artiklassa tarkoitetut asianosaiset voivat tehdä liitännäisvalituksen samassa määräajassa, jossa vastine valitukseen on toimitettava.

2. Liitännäisvalitus on tehtävä eri asiakirjassa kuin vastine valitukseen.

177 artikla

Liitännäisvalituskirjelmän sisältö

1. Liitännäisvalituskirjelmässä on mainittava

a) liitännäisvalituksen tekijän nimi ja kotipaikka

b) päivä, jona valitus on annettu tiedoksi liitännäisvalituksen tekijälle

c) oikeudelliset perusteet ja perustelut, joihin vedotaan

d) vaatimukset.

2. Liitännäisvalitukseen sovelletaan tämän työjärjestyksen 119 ja 121 artiklaa sekä 122 artiklan 1 ja 3 kohtaa.

178 artikla

Liitännäisvalituksessa esitettävät vaatimukset, oikeudelliset perusteet ja perustelut

1. Liitännäisvalituksessa voidaan vaatia unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun kumoamista kokonaan tai osittain.

2. Liitännäisvalituksessa voidaan myös vaatia unionin yleisessä tuomioistuimessa nostetun kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksistä tehdyn nimenomaisen ratkaisun tai välillisesti ilmenevän ratkaisun kumoamista.

3. Oikeudellisissa perusteissa ja perusteluissa, joihin vedotaan, on yksilöitävä täsmällisesti, mitkä unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun perustelujen kohdat riitautetaan. Niiden on oltava eri perusteita ja perusteluja kuin ne, joihin vedotaan valitukseen annetussa vastineessa.

4 luku

KIRJELMÄT LIITÄNNÄISVALITUKSEN JOHDOSTA

179 artikla

Vastine liitännäisvalitukseen

Liitännäisvalituksen tekemisen jälkeen valittaja tai unionin yleisessä tuomioistuimessa käsitellyn asian muu asianosainen, jonka etujen mukaista on, että liitännäisvalitus hyväksytään, hylätään tai jätetään tutkimatta, voi toimittaa kahden kuukauden kuluessa liitännäisvalituksen tiedoksi antamisesta vastineen, jossa käsitellään vain niitä oikeudellisia perusteita, joihin liitännäisvalituksessa vedotaan. Tätä määräaikaa ei voida pidentää.

180 artikla

Liitännäisvalituksen tekijän vastaus ja vastineen antajan vastaus

1. Liitännäisvalitusta ja siihen annettua vastinetta voidaan täydentää liitännäisvalituksen tekijän vastauksella ja vastineen antajan vastauksella vain, jos liitännäisvalituksen tekijä on seitsemän päivän kuluessa vastineen tiedoksi antamisesta esittänyt siitä asianmukaisesti perustellun pyynnön ja presidentti esittelevää tuomaria ja julkisasiamiestä kuultuaan pitää sitä tarpeellisena erityisesti siksi, että liitännäisvalituksen tekijä saa tilaisuuden ottaa kantaa oikeudenkäyntiväitteeseen tai sellaisiin uusiin seikkoihin, joihin vastineessa on vedottu.

2. Presidentti asettaa määräajan, jossa liitännäisvalituksen tekijän vastaus on toimitettava, ja sen tiedoksi antamisen yhteydessä määräajan, jossa vastineen antajan vastaus on toimitettava. Presidentti voi rajoittaa näiden kirjelmien sivumäärää ja niissä käsiteltäviä asioita.

5 luku

VALITUKSEN RATKAISEMINEN MÄÄRÄYKSELLÄ

181 artikla

Valitus, jonka tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat tai joka on selvästi perusteeton

Jos päävalituksen tai liitännäisvalituksen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat kokonaan tai osaksi taikka päävalitus tai liitännäisvalitus on kokonaan tai osaksi selvästi perusteeton, unionin tuomioistuin voi esittelevän tuomarin ehdotuksesta julkisasiamiestä kuultuaan milloin tahansa perustellulla määräyksellä jättää sen tutkimatta tai hylätä sen kokonaan tai osaksi.

182 artikla

Valitus, joka on selvästi hyväksyttävä

Jos unionin tuomioistuin on aikaisemmin ratkaissut saman oikeuskysymyksen tai samat oikeuskysymykset, joita päävalituksen tai liitännäisvalituksen oikeudelliset perusteet koskevat, ja jos se katsoo, että valitus on selvästi hyväksyttävä, se voi esittelevän tuomarin ehdotuksesta asianosaisia ja julkisasiamiestä kuultuaan hyväksyä valituksen perustellulla määräyksellä, jossa viitataan asiaa koskevaan oikeuskäytäntöön.

6 luku

PÄÄVALITUKSEN REKISTERISTÄ POISTAMISEN VAIKUTUS LIITÄNNÄISVALITUKSEEN

183 artikla

Päävalituksen peruuttamisen tai tutkittavaksi ottamisen edellytysten selvän puuttumisen vaikutus liitännäisvalitukseen

Liitännäisvalitus raukeaa

a) jos päävalituksen tehnyt asianosainen peruuttaa valituksensa

b) jos päävalitus jätetään tutkimatta, koska sen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat muutoksenhaun määräajan noudattamatta jättämisen vuoksi

c) jos päävalitus jätetään tutkimatta yksinomaan sillä perusteella, että sen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat siksi, että valitusta ei ole tehty perussäännön 56 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitetusta unionin yleisen tuomioistuimen lopullisesta ratkaisusta tai ratkaisusta, jolla tehdään vain osittainen asiaratkaisu taikka jolla ratkaistaan väite toimivallan puuttumisesta tai siitä, että asia on jätettävä tutkittavaksi ottamatta.

7 luku

OIKEUDENKÄYNTIKULUT JA OIKEUSAPU MUUTOKSENHAKUMENETTELYSSÄ

184 artikla

Oikeudenkäyntikulut muutoksenhakumenettelyssä

1. Jollei jäljempänä toisin määrätä, tämän työjärjestyksen 137–146 artiklaa sovelletaan vastaavasti unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisusta tehdyn valituksen käsittelyyn unionin tuomioistuimessa.

2. Jos valitus on perusteeton tai jos valitus hyväksytään ja unionin tuomioistuin itse ratkaisee riidan lopullisesti, se tekee ratkaisun oikeudenkäyntikuluista.

3. Jos jäsenvaltion tai unionin toimielimen, joka ei esiintynyt väliintulijana oikeudenkäynnissä unionin yleisessä tuomioistuimessa, valitus hyväksytään, unionin tuomioistuin voi määrätä oikeudenkäyntikulut jaettaviksi asianosaisten kesken tai velvoittaa asian voittaneen valittajan korvaamaan hävinneelle asianosaiselle osan tälle valituksesta aiheutuneista kuluista.

4. Jos ensimmäisessä oikeusasteessa väliintulijana esiintynyt ei ole valittanut ratkaisusta, se voidaan velvoittaa vastaamaan oikeudenkäyntikuluista muutoksenhakuasteessa vain, jos se on osallistunut asian käsittelyn kirjalliseen tai suulliseen vaiheeseen unionin tuomioistuimessa. Jos tässä tarkoitettu asianosainen osallistuu oikeudenkäyntiin, unionin tuomioistuin voi määrätä, että se vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

185 artikla

Oikeusapu

1. Jos asianosainen ei kokonaan tai osaksi kykene suorittamaan oikeudenkäynnistä aiheutuvia kuluja, hän voi milloin tahansa hakea oikeusapua.

2. Hakemukseen on liitettävä hakijan taloudellisen aseman arvioimiseksi tarvittavat tiedot ja asiakirjat, kuten toimivaltaisen kansallisen viranomaisen todistus hakijan taloudellisesta asemasta.

186 artikla

Oikeusavun hakeminen etukäteen

1. Jos oikeusapuhakemus tehdään ennen valitusta, jonka oikeusavun hakija aikoo panna vireille, hakemuksessa on selostettava pääpiirteittäin muutoksenhaun kohde.

2. Hakemuksen ei tällöin tarvitse olla asianajajan tekemä.

3. Oikeusapuhakemuksen tekeminen keskeyttää valituksen tekemistä koskevan määräajan kulumisen hakijan osalta siihen päivään asti, jona määräys, jolla hakemus ratkaistaan, annetaan tiedoksi.

4. Presidentti jakaa oikeusapuhakemuksen heti sen jättämisen jälkeen esittelevälle tuomarille, joka tekee viipymättä ehdotuksen sen edellyttämistä toimenpiteistä.

187 artikla

Oikeusapupäätös

1. Oikeusavun myöntämisestä kokonaan tai osittain tai sen epäämisestä päättää esittelevän tuomarin ehdotuksesta ja julkisasiamiestä kuultuaan se kolmen tuomarin jaosto, johon esittelevä tuomari on sijoitettu. Tällöin ratkaisukokoonpanoon kuuluu kyseisen jaoston puheenjohtaja, esittelevä tuomari sekä yksi tai tarvittaessa kaksi tuomaria, jotka nimetään 28 artiklan 3 kohdassa tarkoitetusta luettelosta ensimmäisinä sen päivän perusteella, jona esittelevä tuomari saattaa oikeusapuhakemuksen jaoston käsiteltäväksi. Jaosto tutkii tarvittaessa, ettei valitus ole selvästi perusteeton.

2. Jos esittelevä tuomari ei kuulu mihinkään kolmen tuomarin jaostoon, asiasta päättää samojen määräysten mukaisesti se viiden tuomarin jaosto, johon hänet on sijoitettu. Kyseiseen ratkaisukokoonpanoon kuuluu esittelevän tuomarin lisäksi neljä tuomaria, jotka nimetään tämän työjärjestyksen 28 artiklan 2 kohdassa tarkoitetusta luettelosta sen päivän perusteella, jona esittelevä tuomari saattaa oikeusapuhakemuksen jaoston käsiteltäväksi.

3. Kyseinen ratkaisukokoonpano ratkaisee asian määräyksellä. Jos oikeusapu evätään kokonaan tai osittain, epääminen perustellaan määräyksessä.

188 artikla

Oikeusapuna maksettavat rahamäärät

1. Jos oikeusapu myönnetään, unionin tuomioistuimen kassasta maksetaan hakijan avustamiseen ja edustamiseen unionin tuomioistuimessa liittyvät kulut ratkaisukokoonpanon mahdollisesti vahvistamissa rajoissa. Hakijan tai hänen edustajansa pyynnöstä näitä kuluja varten voidaan maksaa ennakkoa..

2. Oikeudenkäyntikuluja koskevassa ratkaisussa voidaan määrätä oikeusavun perusteella suoritetun rahamäärän maksamisesta kokonaan tai osittain takaisin unionin tuomioistuimen kassaan.

3. Kirjaaja huolehtii näiden rahamäärien perimisestä siltä asianosaiselta, joka on velvoitettu ne maksamaan.

189 artikla

Oikeusavun lakkaaminen

Oikeusapua koskevan hakemuksen ratkaissut ratkaisukokoonpano voi milloin tahansa omasta aloitteestaan tai hakemuksesta määrätä oikeusavun lakkaamaan, jos sen myöntämiseen johtaneet seikat muuttuvat asian käsittelyn aikana.

8 luku

MUUTOKSENHAKUMENETTELYYN SOVELLETTAVAT MUUT MÄÄRÄYKSET

190 artikla

Muutoksenhakumenettelyyn sovellettavat muut määräykset

1. Unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisusta tehdyn valituksen käsittelyyn unionin tuomioistuimessa sovelletaan tämän työjärjestyksen 127, 129–136, 147–150, 153–155 ja 157–166 artiklaa.

2. Poiketen siitä, mitä 130 artiklan 1 kohdassa määrätään, väliintulohakemus on kuitenkin tehtävä yhden kuukauden määräajassa, joka alkaa kulua 21 artiklan 4 kohdassa tarkoitetun tiedonannon julkaisemisesta.

3. Unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisusta tehdyn valituksen käsittelyyn unionin tuomioistuimessa sovelletaan vastaavasti 95 artiklaa.

VI **OSASTO**

UNIONIN YLEISEN TUOMIOISTUIMEN RATKAISUJEN UUDELLEENKÄSITTELY

191 artikla

Uudelleenkäsittelyjaosto

Viiden tuomarin jaosto, jonka tehtävänä on päättää tämän työjärjestyksen 193 ja 194 artiklassa määrätyin edellytyksin, onko unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisu käsiteltävä uudelleen perussäännön 62 artiklan mukaisesti, nimetään yhdeksi vuodeksi kerrallaan.

192 artikla

Uudelleenkäsittelymenettelyn soveltamisalaan kuuluvasta ratkaisusta ilmoittaminen

1. Heti kun SEUT 256 artiklan 2 tai 3 kohdan nojalla annettavan ratkaisun julistamis- tai allekirjoittamispäivä on määrätty, unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamo ilmoittaa siitä unionin tuomioistuimen kirjaamolle.

2. Unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamo toimittaa heti ratkaisun julistamisen tai allekirjoittamisen jälkeen unionin tuomioistuimen kirjaamolle kyseisen ratkaisun ja asiaa koskevat oikeudenkäyntiasiakirjat, jotka annetaan välittömästi ensimmäisen julkisasiamiehen käytettäviksi.

193 artikla

Muutoksenhaun johdosta annetun ratkaisun uudelleenkäsittely

1. Ensimmäisen julkisasiamiehen ehdotus SEUT 256 artiklan 2 kohdan nojalla annetun unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun uudelleenkäsittelystä toimitetaan unionin tuomioistuimen presidentille ja uudelleenkäsittelyjaoston puheenjohtajalle. Ehdotuksen toimittamisesta heille ilmoitetaan samalla kirjaajalle.

2. Kirjaaja toimittaa unionin yleisessä tuomioistuimessa käsiteltyä asiaa koskevat oikeudenkäyntiasiakirjat uudelleenkäsittelyjaoston jäsenille heti saatuaan tiedon ehdotuksen tekemisestä.

3. Heti uudelleenkäsittelyä koskevan ehdotuksen vastaanotettuaan unionin tuomioistuimen presidentti nimeää uudelleenkäsittelyjaoston jäsenistä esittelevän tuomarin kyseisen jaoston puheenjohtajan ehdotuksesta. Ratkaisukokoonpano määräytyy tämän työjärjestyksen 28 artiklan 2 kohdan mukaisesti sen päivän perusteella, jona asia jaetaan esittelevälle tuomarille.

4. Uudelleenkäsittelyjaosto päättää esittelevän tuomarin ehdotuksesta, onko unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisu käsiteltävä uudelleen. Päätöksessä, jonka mukaan unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisu käsitellään uudelleen, ilmoitetaan vain uudelleen käsiteltävät kysymykset.

5. Kirjaaja ilmoittaa unionin tuomioistuimen päätöksestä, jonka mukaan unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisu käsitellään uudelleen, välittömästi unionin yleiselle tuomioistuimelle, siinä käsitellyn asian asianosaisille ja muille perussäännön 62 a artiklan toisessa kohdassa tarkoitetuille osapuolille.

6. *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* julkaistaan tiedonanto, jossa mainitaan päivä, jona päätös unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun uudelleenkäsittelystä on tehty, ja uudelleen käsiteltävät kysymykset.

194 artikla

Ennakkoratkaisun uudelleenkäsittely

1. Ensimmäisen julkisasiamiehen ehdotus SEUT 256 artiklan 3 kohdan nojalla annetun unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun uudelleenkäsittelystä toimitetaan unionin tuomioistuimen presidentille ja uudelleenkäsittelyjaoston puheenjohtajalle. Ehdotuksen toimittamisesta heille ilmoitetaan samalla kirjaajalle.

2. Kirjaaja toimittaa unionin yleisessä tuomioistuimessa käsiteltyä asiaa koskevat oikeudenkäyntiasiakirjat uudelleenkäsittelyjaoston jäsenille heti saatuaan tiedon ehdotuksen tekemisestä.

3. Kirjaaja ilmoittaa uudelleenkäsittelyä koskevan ehdotuksen tekemisestä myös unionin yleiselle tuomioistuimelle, ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle, pääasian oikeudenkäynnin asianosaisille ja muille perussäännön 62 a artiklan toisessa kohdassa tarkoitetuille osapuolille.

4. Heti uudelleenkäsittelyä koskevan ehdotuksen vastaanotettuaan unionin tuomioistuimen presidentti nimeää uudelleenkäsittelyjaoston jäsenistä esittelevän tuomarin kyseisen jaoston puheenjohtajan ehdotuksesta. Ratkaisukokoonpano määräytyy tämän työjärjestyksen 28 artiklan 2 kohdan mukaisesti sen päivän perusteella, jona asia jaetaan esittelevälle tuomarille.

5. Uudelleenkäsittelyjaosto päättää esittelevän tuomarin ehdotuksesta, onko unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisu käsiteltävä uudelleen. Päätöksessä, jonka mukaan unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisu käsitellään uudelleen, ilmoitetaan vain uudelleen käsiteltävät kysymykset.

6. Kirjaaja ilmoittaa unionin tuomioistuimen päätöksestä, jolla on ratkaistu kysymys siitä, käsitelläänkö unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisu uudelleen, välittömästi unionin yleiselle tuomioistuimelle, ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle, pääasian oikeudenkäynnin asianosaisille ja muille perussäännön 62 a artiklan toisessa kohdassa tarkoitetuille osapuolille.

7. *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* julkaistaan tiedonanto, jossa mainitaan päivä, jona päätös unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun uudelleenkäsittelystä on tehty, ja uudelleen käsiteltävät kysymykset.

195 artikla

Pääasian ratkaiseminen uudelleenkäsittelyä koskevan päätöksen jälkeen

1. Päätös unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun uudelleenkäsittelystä annetaan tiedoksi asianosaisille ja muille perussäännön 62 a artiklan toisessa kohdassa tarkoitetuille osapuolille. Jäsenvaltioille, ETA-sopimuksen osapuolina oleville muille valtioille kuin jäsenvaltioille sekä EFTAn valvontaviranomaiselle toimitettavaan tiedoksiantoon oheistetaan käännös unionin tuomioistuimen päätöksestä tämän työjärjestyksen 98 artiklan määräysten mukaisesti. Unionin tuomioistuimen päätös toimitetaan myös unionin yleiselle tuomioistuimelle ja tapauksen mukaan ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle.

2. Asianosaiset ja muut osapuolet, joille unionin tuomioistuimen päätös on annettu tiedoksi, voivat jättää uudelleen käsiteltäviä kysymyksiä koskevia kirjelmiä tai kirjallisia huomautuksia yhden kuukauden kuluessa 1 kohdassa tarkoitetusta tiedoksiannosta.

3. Heti kun unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisu on päätetty käsitellä uudelleen, ensimmäinen julkisasiamies nimeää uudelleenkäsittelystä vastaavan julkisasiamiehen.

4. Uudelleenkäsittelyjaosto ratkaisee pääasian julkisasiamiestä kuultuaan.

5. Uudelleenkäsittelyjaosto voi kuitenkin pyytää unionin tuomioistuimelta asian siirtämistä laajempaan ratkaisukokoonpanoon.

6. Jos uudelleen käsitelty unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisu oli annettu SEUT 256 artiklan 2 kohdan nojalla, unionin tuomioistuin määrää oikeudenkäyntikuluista.

VII **OSASTO**

LAUSUNNOT

196 artikla

Asian käsittelyn kirjallinen vaihe

1. Lausuntoa voi SEUT 218 artiklan 11 kohdan mukaisesti pyytää jäsenvaltio, Euroopan parlamentti, neuvosto tai Euroopan komissio.

2. Lausuntopyyntö voi koskea suunnitellun sopimuksen yhteensopivuutta perussopimusten määräysten kanssa taikka unionin tai sen jonkin toimielimen toimivaltaa kyseisen sopimuksen tekemiseen.

3. Lausuntopyyntö annetaan tiedoksi jäsenvaltioille ja 1 kohdassa mainituille toimielimille, ja presidentti asettaa määräajan, jonka kuluessa ne voivat esittää kirjallisia huomautuksia.

197 artikla

Esittelevän tuomarin ja julkisasiamiehen nimeäminen

Heti lausuntopyynnön esittämisen jälkeen presidentti nimeää esittelevän tuomarin ja ensimmäinen julkisasiamies nimeää asiasta vastaavan julkisasiamiehen.

198 artikla

Istunto asianosaisten kuulemiseksi

Unionin tuomioistuin voi päättää, että asiaa siinä käsiteltäessä pidetään myös istunto asianosaisten kuulemiseksi.

199 artikla

Lausunnon antamisen määräaika

Unionin tuomioistuin antaa lausuntonsa viipymättä julkisasiamiestä kuultuaan.

200 artikla

Lausunnon julistaminen

Lausunto, jonka presidentti ja asian ratkaisemiseen osallistuneet tuomarit sekä kirjaaja allekirjoittavat, annetaan julkisessa istunnossa. Se annetaan tiedoksi kaikille jäsenvaltioille sekä 196 artiklan 1 kohdassa mainituille toimielimille.

VIII **OSASTO**

ERITYISET OIKEUDENKÄYNTIMENETTELYT

201 artikla

Muutoksenhaku välityslautakunnan päätökseen

1. SEA 18 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetussa valituskirjelmässä on mainittava

a) valittajan nimi ja kotipaikka

b) allekirjoittajan asema

c) välityslautakunnan päätös, josta valitetaan

d) vastapuolet

e) yhteenveto tosiseikoista

f) oikeudelliset perusteet ja perustelut, joihin vedotaan, ja yhteenveto kyseisistä perusteista

g) valittajan vaatimukset.

2. Valitukseen sovelletaan tämän työjärjestyksen 119 ja 121 artiklan määräyksiä.

3. Lisäksi valituskirjelmään on liitettävä oikeaksi todistettu jäljennös päätöksestä, josta valitetaan.

4. Heti kun valituskirjelmä on jätetty, unionin tuomioistuimen kirjaaja kehottaa välityslautakuntaa toimittamaan asiaan liittyvät asiakirjat unionin tuomioistuimelle.

5. Asian käsittelyä jatketaan tämän työjärjestyksen 123 ja 124 artiklan mukaisesti. Unionin tuomioistuin voi päättää, että asiaa siinä käsiteltäessä pidetään myös istunto asianosaisten kuulemiseksi.

6. Unionin tuomioistuin ratkaisee asian tuomiolla. Jos välityslautakunnan päätös kumotaan, unionin tuomioistuin palauttaa asian tarvittaessa välityslautakunnan käsiteltäväksi.

202 artikla

SEA 103 artiklassa tarkoitettu menettely

1. SEA 103 artiklan kolmannessa kohdassa tarkoitettu pyyntö on toimitettava neljänä oikeaksi todistettuna kappaleena. Pyyntöön on liitettävä kyseisen sopimuksen tai yleissopimuksen luonnos, Euroopan komission asianomaiselle jäsenvaltiolle esittämät huomautukset sekä muut asiakirjat, joihin pyynnön tueksi viitataan.

2. Pyyntö ja sen liitteet annetaan tiedoksi Euroopan komissiolle, joka voi kymmenen päivän kuluessa tiedoksiannosta esittää kirjalliset huomautuksensa. Presidentti voi pidentää määräaikaa asianomaista jäsenvaltiota kuultuaan.

3. Huomautusten jättämisen jälkeen ne annetaan tiedoksi asianomaiselle jäsenvaltiolle ja unionin tuomioistuin ratkaisee asian viipymättä kuultuaan julkisasiamiestä sekä asianomaisen jäsenvaltion tai Euroopan komission pyynnöstä myös näitä.

203 artikla

SEA 104 ja SEA 105 artiklassa tarkoitetut menettelyt

SEA 104 artiklan kolmannessa kohdassa ja SEA 105 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettuihin pyyntöihin sovelletaan tämän työjärjestyksen II ja IV osaston määräyksiä. Pyynnöt annetaan tiedoksi myös valtiolle, jonka kansalainen se henkilö on tai jossa sillä yrityksellä on kotipaikka, jota vastaan pyyntö on esitetty.

204 artikla

ETA-sopimuksen 111 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu menettely

1. ETA-sopimuksen 111 artiklan 3 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa asia saatetaan unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi riidan osapuolina olevien sopimuspuolten hakemuksella. Hakemus annetaan tiedoksi muille sopimuspuolille, Euroopan komissiolle, EFTAn valvontaviranomaiselle ja tarvittaessa muille osapuolille, joille samaa unionin oikeuden tulkintaongelmaa koskeva ennakkoratkaisupyyntö annettaisiin tiedoksi.

2. Presidentti asettaa määräajan, jonka kuluessa sopimuspuolet ja muut osapuolet, joille hakemus on annettu tiedoksi, voivat esittää kirjallisia huomautuksia.

3. Hakemus on tehtävä jollakin tämän työjärjestyksen 36 artiklassa mainituista kielistä. Edellä olevaa 38 artiklaa sovelletaan. Edellä olevan 98 artiklan määräyksiä sovelletaan vastaavasti.

4. Heti 1 kohdassa tarkoitetun hakemuksen jättämisen jälkeen presidentti nimeää esittelevän tuomarin. Heti sen jälkeen ensimmäinen julkisasiamies nimeää hakemusta käsittelevän julkisasiamiehen.

5. Unionin tuomioistuin antaa hakemuksen johdosta perustellun ratkaisun julkisasiamiestä kuultuaan.

6. Unionin tuomioistuimen ratkaisu, jonka allekirjoittavat presidentti, asian ratkaisemiseen osallistuneet tuomarit ja kirjaaja, annetaan tiedoksi sopimuspuolille ja muille 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuille osapuolille.

205 artikla

SEU 35 artiklassa, sellaisena kuin se oli ennen Lissabonin sopimuksen voimaantuloa, tarkoitettujen riitojen ratkaiseminen

1. SEU 35 artiklan 7 kohdassa, sellaisena kuin se oli ennen Lissabonin sopimuksen voimaantuloa ja jollaisena se on pysytetty perussopimuksiin liitetyllä pöytäkirjalla N:o 36, tarkoitettu jäsenvaltioiden välinen riita tulee vireille unionin tuomioistuimessa riidan jonkin osapuolen hakemuksesta. Hakemus annetaan tiedoksi muille jäsenvaltioille ja Euroopan komissiolle.

2. SEU 35 artiklan 7 kohdassa, sellaisena kuin se oli ennen Lissabonin sopimuksen voimaantuloa ja jollaisena se on pysytetty perussopimuksiin liitetyllä pöytäkirjalla N:o 36, tarkoitettu jäsenvaltion ja Euroopan komission välinen riita tulee vireille unionin tuomioistuimessa riidan jonkin osapuolen hakemuksesta. Jos hakemuksen esittää jäsenvaltio, se annetaan tiedoksi muille jäsenvaltioille, neuvostolle ja Euroopan komissiolle. Jos hakemuksen esittää Euroopan komissio, se annetaan tiedoksi jäsenvaltioille ja neuvostolle.

3. Presidentti asettaa määräajan, jonka kuluessa toimielimet ja jäsenvaltiot, joille hakemus on annettu tiedoksi, voivat esittää kirjalliset huomautuksensa.

4. Heti 1 tai 2 kohdassa tarkoitetun hakemuksen saapumisen jälkeen presidentti nimeää esittelevän tuomarin. Heti sen jälkeen ensimmäinen julkisasiamies nimeää hakemusta käsittelevän julkisasiamiehen.

5. Unionin tuomioistuin voi päättää, että asiaa siinä käsiteltäessä pidetään myös istunto asianosaisten kuulemiseksi.

6. Unionin tuomioistuin ratkaisee riidan tuomiolla julkisasiamiehen esitettyä ratkaisuehdotuksensa.

7. Edellisissä kohdissa tarkoitettua menettelyä sovelletaan myös, jos jäsenvaltioiden välillä tehdyssä sopimuksessa annetaan unionin tuomioistuimelle toimivalta ratkaista jäsenvaltioiden välisiä tai jäsenvaltioiden ja toimielimen välisiä riitoja.

206 artikla

SEUT 269 artiklassa tarkoitettu pyyntö

1. SEUT 269 artiklassa tarkoitettu pyyntö on toimitettava neljänä oikeaksi todistettuna kappaleena. Siihen on liitettävä kaikki asiaan vaikuttavat asiakirjat ja tapauksen mukaan erityisesti SEU 7 artiklan nojalla esitetyt huomautukset ja suositukset.

2. Pyyntö ja sen liitteet annetaan tiedoksi tapauksen mukaan Eurooppa-neuvostolle tai neuvostolle, joka voi toimittaa kirjalliset huomautuksensa kymmenen päivän kuluessa tiedoksiannosta. Tätä määräaikaa ei voida pidentää.

3. Pyyntö ja sen liitteet toimitetaan myös muille kuin sille jäsenvaltiolle, jota asia koskee, sekä Euroopan parlamentille ja Euroopan komissiolle.

4. Tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen huomautusten jättämisen jälkeen ne annetaan tiedoksi sille jäsenvaltiolle, jota asia koskee, sekä 3 kohdassa mainituille valtioille ja toimielimille, ja unionin tuomioistuin ratkaisee asian julkisasiamiestä kuultuaan kolmen kuukauden kuluessa pyynnön toimittamisesta. Unionin tuomioistuin voi jäsenvaltion, jota asia koskee, tai Eurooppa-neuvoston tai neuvoston pyynnöstä tai omasta aloitteestaan päättää ennen asian ratkaisemista pitää asianosaisten kuulemiseksi istunnon, johon kutsutaan kaikki tässä artiklassa tarkoitetut valtiot ja toimielimet.

LOPPUMÄÄRÄYKSET

207 artikla

Täydentävät säännöt

Jollei SEUT 253 artiklan soveltamisesta muuta johdu, unionin tuomioistuin vahvistaa kuultuaan hallituksia, joita asia koskee, täydentävät säännöt, jotka koskevat

a) virka-apupyyntöjä

b) oikeusavun hakemista

c) unionin tuomioistuimen tekemiä ilmoituksia todistajien ja asiantuntijoiden väärästä valasta perussäännön 30 artiklan mukaisesti.

208 artikla

Täytäntöönpanomääräykset

Unionin tuomioistuin voi antaa erillisellä säädöksellä käytännön määräyksiä tämän työjärjestyksen täytäntöönpanosta.

209 artikla

Kumoaminen

Tällä työjärjestyksellä kumotaan ja korvataan 19 päivänä kesäkuuta 1991 tehty unionin tuomioistuimen työjärjestys, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna 24 päivänä toukokuuta 2011 (EUVL L 162, 22.6.2011, s. 17).

210 artikla

Työjärjestyksen julkaiseminen ja voimaantulo

Tämä työjärjestys, joka on todistusvoimainen tämän työjärjestyksen 36 artiklassa tarkoitetuilla kielillä, julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, ja se tulee voimaan sen julkaisemista seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä.

Tehty Luxemburgissa 25 päivänä syyskuuta 2012.